

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XII.

BUENOS AIRES, 5 DE ABRIL (APRILA) DE 1941

Núm. (Štev.) 11

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2,50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

NEMCI ZBIRAJO ČETE OB JUGOSLOVANSKI MEJI

NAPETOST V ODNOSAJIH MED BEOGRADOM IN BERLINOM — NEMŠKI IN ITALIJANSKI DRŽAVLJANI ZAPUŠČAJO JUGOSLAVIJO — V BERLINU KUJEJO LAŽNJIVE VESTI O NOTRANJEM RAZKOLU IN GROZODEJSTVIH V NAŠI DRŽAVI — NAŠA VOJSKA MOBILIZIRANA — TUDI BOLGARI IN MADŽARI SO ZAČELI MOBILIZIRATI — ANGLEŠKI MINISTER EDEN SPET V ATENAH

Po zadnjih dogodkih, ki so se izvršili v Jugoslaviji, kjer je mladi kralj Peter II. prevzel vladarsko oblast in je general Dušan Simović sestavil novo narodno vlado, so se odnosi med Beogradom in Berlinom obétno poslabšali. Nacistična diplomacija je hotela na vsak način doseči, da bi nova vlada priznala in potrdila dunajski pakt, ki sta ga podpisala Dragiša Cvetković in Aleksander Cincar-Marković, vendar pa v teh svojih prizadevanjih ni imela nobenega uspeha. Nova beograjska vlada smatra, da dunajski pakt ni v skladu z nevtralnostjo Jugoslavije in da nekaterih njegovih določb niti z neodvisnostjo naše države ni mogoče popolnoma spraviti v sklad. Pakta ni odpovedala, ker tega ni treba storiti; brez ratifikacije, ki se ne bo izvršila, ostane pakt brezpomemben kos papirja. Pač pa je jugoslovanska vlada sporočila v Berlin, da nima namena izzivati Nemčije, marveč želi živeti z vsemi svojimi sosedi v mirnih in dobrih odnosih ter ostati nevtralna v sedanji vojni. Pripravljena je celo skleniti z rajhom, če hoče, pogodbo o nenapadanju; drugih koncesij, kakor bi bila demobilizacija vojske, prevoz nemškega vojnega materijala skozi jugoslovansko ozemlje itd., pa ne more dati.

Nova jugoslovanska vlada je torej postavila odnose z Nemčijo spet v ono stanje, v katerem so bili pred dunajsko ceremonijo. Ker je takšno stanje dovoljevalo miren razvoj odnosov dobrega sosedstva dotlej, se mir lahko ohrani tudi v bodoče. Odločitev je v rokah Nemčije; Hitler ima povedati, ali hoče mir ali vojno.

NEMŠKE DIVIZIJE SE PRAVLJAJO ZA NAPAD

Hitler doslej tega ni povedal, čeprav je verjetno, da se je že odločil. Odločil za vojno. Nacistični vodja, ki je z nemško vojno mašinerijo pomendral celo vrsto držav, med njimi Francijo, druge države pa z njo tako prestraši, da na obrambo svoje neodvisnosti sploh mislile niso, najbrž ne more razumeti, kako se more Jugoslavija "predrzniti" govoriti o suverenih pravicah in odpovedati dunajski pakt, ki se je tako počasi koval, da je on, Hitler, že tedaj postajal hudo nervozen. Pravi čudež bi bil, da bi Hitler takšno "predrznost" požrl, in zato imajo gotovo prav oni beograjski diplomati, ki po pisanju časopisnih poročevalcev izjavljajo, da more samo čudež izboljšati sedanje odnose med Nemčijo in Jugoslavijo.

Hitler takšnega "upora" ni pričakoval in zato tudi njegova vojska v Bolgariji, na Romunskem in Madžarskem ni bila za tak služaj pripravljena. Jugoslavija je nemškemu generalnemu štabu zmešala račune in to seveda Hitlerju ne more biti prijetno. Čas je zmerom zlato, posebno pa v vojni in v času, ko padajo v Afriki italijanske postojanke ena za drugo in razpolagajo Angleži z vedno večjim številom čet, ki jih pošiljajo v Grčiji, ter je vsa severnoameriška industrija mobilizirana proti totalitarnim državam.

Nemške divizije, pripravljene za "bliskovito vojno" proti Grčiji, je nacistični generalni štab začel sedaj obračati v drugo smer; pošilja jih na jugoslovansko mejo. Zbirajo se, po zadnjih vesteh, za napad proti Beli Crkvi in Subotici v dveh smereh proti Beogradu.



Kralj Peter II., ki je zasedel prestol prej, kakor to določa ustava

Obenem je začela "delovati" tudi Goebbelsova tovarna laži. Nemški tisk in radio že nekaj dni širi v svet novice, da Jugoslavi in grozovit način divjajo proti Nemcem, da požigajo vasi nemške narodne manjšine, da Nemce pretepajo, jih mečejo iz vlakov, da jim z razveljanim železom-vžigajo v čela ključasti križ, itd. "Völkischer Beobachter", glavno nacistično glasilo, so-



Min. preds. gen. Dušan Simović

deluje marljivo v tej kampanji, katere namen je ustvariti primerno ozračje za napad proti Jugoslaviji. Tako na primer hujska svoje čitatelje s poročilom iz Graca, v katerem zagotavlja, da so "Srbi" kričali v slovo nemškimi beguncem: "Odpeljite se k vrugu, nemške svinje, in recite firerju, da hočemo vojno!", "Vse Nemce bomo postreljali na mariborski Gosposki cesti!", "V dveh dneh bomo na Dunaju!", "Hočemo Koroško, Štajersko in Trst, ki je naš, in zapodili vas bo-

mo do Semmeringa in do Dunaja!", itd.

Tako pisanje je nemška nacistična propaganda uporabljala že v drugih slučajih; proti Čehom, proti Poljakom. Njen namen je ustvariti, kakor smo že rekli, primerno ozračje: nahujskati Nemce in delati se pred svetom, kakor da niso Nemci tisti, ki hočejo vojno, marveč Jugoslavi in.

Obenem je Goebbels dal svojemu propagandnemu uradu ukaz, naj ustvari notranji razkol v Jugoslaviji. In brž so vsa nemška propagandna trobila začela tuliti v svet, da so Hrvači in Slovenci proti "srbski" politiki, da posebno Hrvači zahtevajo, da se dunajski pakt potrdi, in da so Slovenci prijatelji. Nemcev in Italijanov ter nočejo vojne. Vsak dan so ponavljali vest, da je dr. Maček izjavil, da ne pojde v vlado, če se dunajski pakt ne potrdi, da se Hrvači, Črnogorci in Makedonci upirajo mobilizaciji, itd.

Vse to so laži, ki imajo, kakor vedno, kratke noge. Hrvatsko politično vodstvo je že izjavilo, da sodeluje z novo vlado in da bo katerikoli napad od zunaj našel Hrvate v odločni borbi za obstoj Jugoslavije. Nemškim trditvam o prijateljstvu Slovcem napram Nemcem in Italijanom, ki so slovensko ozemlje razkosali, se smejejo tudi najbolj nepončeni ljudje.

Vlada v Beogradu je objavila proglas, v katerem poziva narod, naj ne veruje tuji propagandi in naj se od nje ne pusti begati. Vse oborožene sile države so pripravljene za slučaj, da bi morale nastopiti za obrambo domovine. Civilnemu prebivalstvu je prepovedano zapuščati bivališča brez pismenega ukaza ali dovoljenja pristojnih vojaških oblasti. "Vsak se mora zavedati, je rečeno v proglasu, da jen jegova dolžnost vztrajati tam, kjer je, in tudi umreti na pragu svoje hiše, če bi to bilo potrebno za obrambo domovine".

Več tisoč Nemcev in Italijanov, ki so se kot turisti, trgovci in slično nahajali v Jugoslaviji, so v naglici zapustili deželo, ker jim je tako ukazalo nemško in italijansko poslaništvo v Beogradu.

ALI BO VOJNA?

Gibanje nemških čet na Bolgarskem, Romunskem in Madžarskem ter dejstvo, da so tudi te države začele mobilizirati, kar se je gotovo zgodilo na ukaz iz Berlina, ne obeta nič dobrega. Vendar pa ni še padla zadnja beseda in se še ni sprožil prvi top, razen v Skoplju in na Su-

šaku, kjer je protiletalska artiljerija v sredo streljala proti letalom neznane pripadnosti, ki so v veliki višini letela nad imenovanimi mesti.

Položaj je resen in časi so težki. Toda tudi čudeži niso izključeni in se bo morda le zgodilo, da Nemčija še v zadnjem hipu spremeni svoje zadržanje. Jugoslavi vedo, da je pravica na njihovi strani in zato z mirnim srem čakajo na nadaljnji razvoj dogodkov. Tuji poročevalci se čudijo tej mirnosti in pravijo, da bi po njej človek sklepal, da se v



Minister vojske in mornarice gen. Bogoljub Ilić

zvezi z Jugoslavijo pripravljajo zelo resni dogodki. Mirnost prihaja od čiste vesti.

Za Angleže se stvari na Balkanu razvijajo nekoliko drugače, nego je kazalo pred dvema tednoma. Radi važnosti sedanjih dogodkov se je zunanji minister Velike Britanije spet vrnil iz Kaira v Atene. Z njim je prišel tudi šef imperijalnega generalnega štaba. Vesti iz nemških virov, ki so pa bile dementirane, so zagotavljale, da je Eden bil tudi v Beogradu.

Nov poraz italijanske mornarice

ANGLEŽI ZASAČILI ITALIJANSKO VOJNO MORNARICO NA JONSKEM MORJU IN JI POTOPILI TRI KRIŽARKE IN DVA RUŠILCA — OKLOPNA LADJA "VITTORIO VENETO" TEŽKO POŠKODOVANA — KEREN IN ASMARA V ANGLEŠKIH ROKAH

Pretekli petek zjutraj so izvidne ladje angleške sredozemske mornarice zapazile južnozpadno od Krete italijansko floto, ki je plula proti vzhodu. Tvorile so jo tri oklopne ladje, devet križark in štirinajst rušilev. Kmalu se je italijanska flota razdelila v dve skupini; eno teh skupin je vodil admiral z oklopnice "Vittorio Veneto".

Znano je, da se doslej italijanska flota ni rada spuščala v boj z Angleži, marveč se je previdno držala pristanišč in obal, kjer je za slučaj potrebe mogla računati s pomočjo obrežnih baterij. Poveljnik angleške sredozemske mornarice se je bal, da mu italijanske ladje tudi takrat pobegnejo, če bo takoj skušal izzvati boj, pa se je radi tega poslužil zvijač. Poslal je eno svojih križark naprej in ko so jo italijanske ladje zapazile tako samo, so brž navalile

proti njej, toda tedaj se je angleška križarka obrnila ter začela bežati na polno paro. Tako se je Cunninghamu posrečilo spraviti Italijane na bolj odprto morje. Tedaj je stopilo v akcijo angleško letalstvo in začelo italijanske ladje obstreljevati. Nekateré edince so bombe tako zadele, da so morale zmanjšati svojo hitrost. Medtem se je znočilo in se je v temi približala angleška flota. V kratkem času je bilo boja konec in sicer z naravnost neverjetnim rezultatom: Križarke "Fiume", "Zara" in "Pola" ter rušilca "Vincenzo Gioberti" in "Maestrone" so bili v kratkem času potopljeni in ostale italijanske ladje so se izgubile v temi. Angleži niso pretrpeli nobene zgube. Čeprav se to zdi skoro neverjetno, zagotavljajo iz Aleksandrije, da so se ne le vrnille vse angleške edince, nego da na an-

gleških ladjah ni niti en sam mornar izgubil življenja.

Angleži so rešili 900 italijanskih mornarjev in oficirjev. Med posadkami, ki so padle v angleško ujetništvo, so bili tudi nemški strokovnjaki in topničarji. Med reševalno akcijo so Angleže napadla nemška letala, radi česar so se britanske ladje umaknile in sporočile Italijanom, naj pošljejo na pomoč sanitetne ladje, če hočejo rešiti svoje mornarje.

Po nekaterih vesteh je bila tudi oklopna ladja "Vittorio Veneto" tako poškodovana, da najbrž ni mogla pripluti v pristanišče. Italijani priznavajo, da so izgubili zgoraj navedenih pet ladij, trde pa, da je "Vittorio Veneto" na varnem.

Za italijansko mornarico je to spet strahovit udarec, ki je tem bolj hud, ker je prišel v času, ko se

Argentinske Vesti

BIVŠI POLICAJ ZANIKAL UMOR SVOJIH OTROK

Rafael Ladrón de Guevara še vedno trdi, da on ni morilec svojih otrok, niti ne ve, kakor pravi, kdo jih je pomoril. Tudi pravi, da ni tak divjak, kakor ga opisujejo v časopisih.

Zdravniki, ki preiskujejo njegovo duševno stanje, trdijo, da ni povsem pri čisti pameti.

Zasliševanje se nadaljuje.

NEDELAVNOST V PARLAMENTU

V zbornici se še sedaj ni pričelo s prvim delom, ki je nujne važnosti za republiko, ampak še vedno gonijo politiko. Mesto, da bi že enkrat začeli s pravnim razpravljanjem, pa se še vedno pečajo z mendoško zadevo.

SENAT IN DR. ORTIZOVA BOLEZEN

Preiskava o zdravstvenem stanju državnega predsednika je končana ter je že pripravljena vloga, da se jo odpošlje na pristojno mesto.

Izid tega preiskovanja bo najbrž objavljen sredi tega meseca.

NAKUP LETOŠNJE KORUZE

Že pred nekaj meseci je bilo javljeno, da bo vlada kupila letošnji pridelek koruze. Nastale pa so zapreke, radi česar se ni v tem pogledu ničesar ukrenilo.

Ker pa je obiranje tega važnega pridelka pred vrati, je treba to zadevo čimprej rešiti. V to svrhu so se zbrali na posvetovanje prejšnjo sredo poljedelski minister Daniel Amadeo y Videla, predsednik državne banke Jorge Santamina in drugi finančni strokovnjaki. Ker je bil takrat finančni minister dr. Acevedo radi boleznimi odsoten, se ni ničesar gotovega sklenilo, pač pa se bo to zgodilo na zborovanju, ki se je pričelo ta teden.

GIBANJE PARNIKOV

Prejšnji petek je brez napovedi priplul v tukajšnje pristanišče angleški poštni in potniški parnik "Highland Brigade". Pripeljal je sem nekaj potnikov ter mnogo blaga za industrijalec. Drugega parnika iz Evrope ni bilo.

Prihodnji teden ima dospeti španski parnik "Cabo de Buena Esperanza".

Prevoznik "Alsina", ki je bil zasidran v Dakarju ter namenjen v naše pristanišče, je izginil z napovedne liste.

Prihajajo in odhajajo pa redno parniki z Japonske in Severne Amerike.

Pošta, ki jo prejmemo iz Evrope, dospe večinoma s severnoameriški parniki.

Mussolinijev imperij ruši z največjo naglico. Keren in Asmara so v Angleških rokah; prav tako so britanske čete zasedle Diredavo in se bližajo glavnemu mestu Etiopije. Stotisoč mož italijanske vojske v Eritreji se nahaja sedaj v položaju, iz katerega ni rešitve. Angleško vojno vodstvo računa s tem, da bo v par tednih "očistilo" vse italijanske kolonije v vzhodni Afriki. S tem bo tudi prenel italijanski imperij. Angležem pa bo dana prilika da vržejo svojo silo iz Afrike na Balkan.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovcem. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 33, Mayo 8182

DOMAČE VESTI

POROKA

V soboto, dne 29. marca sta se poročila Ivan Markoe iz Kala pri St. Petru na Krasu z Albino Klun iz Mislie pri Divači.

Svatba se je vršila v restavraciji "Pri Živen" na Paternalu, katere se je udeležilo mnog znancev.

Poročencem čestitamo!

Poročencem čestitamo!

STORKLJA

Štorklja je obiskala Angela Kustin in podarila njegovi ženi Flori krepkega sina-prvorojenca.

Čestitamo!

HIMEN

V soboto 22. t. m. se je poročil naš rojak Slavko Furlan, dobroznan med našo slovensko kolonijo kot pevec baritonist je vzel za ženo Jolando Cesar, hčerko Justine in Hamleta cesarja, doma iz Nabrežine.

Svatba se je vršila v hiši nevestinih staršev v Saavedri.

Poročencema najiskrenejše čestitamo ter želimo obilo sreče v novem stanu.

DIREKTORJA "SLOVENSKEGA LISTA" IŠČEMO

Buenosaireski večernik "Crítica" je priobčil v svoji številki od 30. marca t. l. razgovor "z direktorjem jugoslovanskega dnevnika (!) "Slovenski List", na katerega se je obrnil z namenom, da od njega izve "avtorizirano mnenje" o zadnjih dogodkih v Jugoslaviji.

Podpisani Uredniški odbor od zadnje nedelje dalje z veliko ihto, toda brez najmanjšega uspeha išče gospoda "direktorja" Slovenskega lista, ki je "Crítica" povedal svoje "avtorizirano mnenje". Išče ga zato, ker bi mu rad povedal, da se ne strinja v vsem z njegovimi "avtoriziranimi" izjavami, marveč je, na primer, prepričan, da je vse, kar se je v zadnjem času pisalo o "izdajstvu" kneza Pavla, bivšega kraljevskega namestnika, prav tako plod časnikarske domišljije kakor... kakor tisti le razgovor, ki ga je urednik "Crítica" imel z "direktorjem dnevnika Slovenski list".

Uredniški odbor "Slovenskega lista".

Proslava vstoličenja kralja Petra II.

Udruženje jugoslovanskih izseljencev je sklenilo povabiti vse srbske, hrvaške in slovenske izseljence iz Buenos Airesa in okolice na cerkveno proslavo vstoličenja kralja Petra II. Slavnostna sv. maša bo za katoličane v nedeljo 13. t. m. ob 11. uri v crkvi sv. Roze, ki se nahaja na križišču ulic Belgrano in Pasco, nji cerkvi, v katero je vhod z ulice in sicer ne v zgornji, marveč v spod-Pasco.

V pravoslavni cerkvi, ulica Brazil 315 bo ob 10 uri.

Že sedaj pozivamo vse rojake, da se te slovenski v čim večjem številu udeležijo in s svojo navzočnostjo izpričajo svojo vdanost narodu in kralju ter zaupanje v usodo naše narodne države.

"Novi red"

Običajno katerokoli našo družbo, povsod najdemo rojake pri "trešetju", z "briskolo", "trukom", ali kakšni drugi podobni igri, s katero se navadno moški zabavajo v prostih urah. Ako je pa kje katera skupina rojakov, ki ne igrajo, tedaj prav gotovo razpravljajo o "politiki", kakor imenujejo naši ljudje vse različne dogodke po širnem svetu in med njimi seveda tudi sedanjo vojno.

Da razpravljamo o vojni, je razumljivo, saj imamo skoro vsi doma na Primorskem brate ali kakšne druge sorodnike, ki so vpoklicani in morajo "za brambo domovine" stradati in zmrzovati po albanskih gorah, ali pa žreti prah in trpeti žejo po afriških puščavah, izpostavljati svoje življenje pred "sovražnikom", trpeti vseh vrst vojnih nadlog ter rediti uši, kakor smo to delali mi starejši v nekdanjih cesarsko-kraljevih časih.

Takšni pogovori so torej povsem naravni. Skrbeli smo za Špance in sočustvovali s Kitajci. Kako bi se ne spominjali svojcev preko velike luže ter njihovega trpljenja? A še bolj kot o vojni, svojcih in domovini, se v naših razkropljenih družbah pretresa in obdeluje takozvan "novi red", katerega si nekateri rojaki tako čudno predstavljajo, da mora človek sklepati, da naši ljudje tudi v politiki sledijo kričeči reklami ali modi.

Kar nas je Primorec, smo videli "novi red", ko je bil še v povojih. Videli smo pustolovec in koristolovec, ki so ustanavljali novo "stranko", v katero so sprejemali vseh vrst izmečke vojnega in povojnega življenja. Od kmečkega delomrzneža, mestnega postopača in vlomileca, pa do vojnega dobičkarja verzičnika ter podobne "elite" v visoki družbi, vse je šlo v to "stranko". Tam so našlo zaščito ter so jim bili oproščeni vsi večji in manjši prestopki ali zločini, za katere bi morali v vsaki pravi družbi ali državi polagati račune pred sodiščem. Ko je bila "stranka" dovolj številna in močna, kar se je kmalu zgodilo, ker v povojnem času je bilo precej izrodov med ljudstvom, se je vedno zaščiten od temnih elementov v visokih sferah — polastila vlade ter nato začela "sistematično" izvajati "novi red". Spremenili so državo v eno samo ogromno ječo, v kateri so imeli vsi pristaši "stranke" vlogo biritve; razdelili so si vse razpoložljive službe ter ustanovili še celo vrsto novih službenih mest, da so lahko zadostili vsem potrebam svojih pristašev. Po-

ŽENITNA PONUDBA

Mladenec star 32 let, z dobro plačo, se želi v svrhu ženitve seznaniti s poštenim dekletom, slovenske, hrvaške ali srbske narodnosti, starim od 20 do 25 let.

Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, poslati je na naslov: V. Slogar, Florencio Varela F.C.S.

HARMONIKA NA JRODAJ

Na prodaj imam harmoniko: trivrstno in štirivrstno. Prodaj tudi gosli (violina).

Obrniti se je pismeno ali osebno na Jože Štrajčič, Correo Villa Española F.C.S.

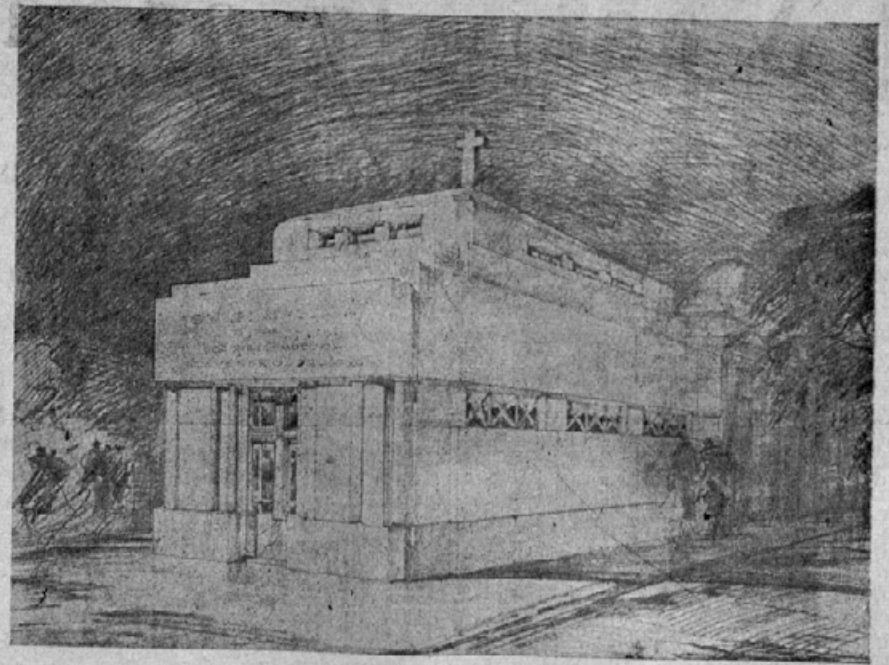
Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovejši modi. — Cene zmerne.

Rojakom se priporoča

Peter Capuder

AYACUCHO 975, U. T. 41-9718
Buenos Aires



Zgradba pantheona Slavjanskega društva

skrbeli so še, da je samo hinavski človek bil še nekako prost; značajne ljudi je "novi red" proglasil za "državi nevarne" in jih zato spravil v konfinacijo, ali pa prisilil, da so se morali dnevno v gotovih urah predstaviti pri zastopnikih "novega reda". Pa prostor res ne dopušča opisati vsega izvršenega "dela" in "uspehov" "novega reda" v naših krajih.

Ko se je bilo vse tako "lepo posrečilo" in je bilo vse "dobro urejeno", so podobni krogi začeli uvajati "novi red" tudi po drugih državah ter so tako poskrbeli, da se jim ne bo očenjevalo, ali mogoče celo pregledovalo njihovo "patriotično delovanje".

Ta "novi red" ni nov, marveč je precej starega kova; datira iz prvih stoletij srednjega veka. Treba ga je bilo za sedanje čase le moderno obleči in mu nataktni nekaj rdeče barve, v katero je sodobni preprosti človek tako zaljubljen. Tako pobarvanega so obdali še z demagogijo, zavijanjem in lažmi ter ga predstavili svetu, ki se pa razen temnejših, gospostva željnih ter slavohlepnih ali pa kratkoumnih elementov, ni dosti zmenil zanj. Okoli "reda" so bili sami prepričani o njegovih hudih nepopolnostih; zato so ustanovili celo ministerstva, ki naj bi skrbeli, da se o "redu" govori po vsem svetu samo dobro. V tem so jim bili vzor židovski kramarji, ki morajo hvaliti svojo "dobro robo", čeprav so na drugi strani židovske kramarje preganjali.

Vodje "reda" so lagali tako izvrstno in s tako vztrajnostjo, da so končno celo sami svojim lažem verjeli; nič čudnega, če so se naposled proglasili za "božje izvoljence", ki jih je "božja previdnost" poslala na svet v dobrobit in za rešenje človeštva, čeprav niso imeli nikake vere v Boga. Začeli so oznanjati, da mora "izvoljeno" ljudstvo" imeti svoj "življenjski prostor" in da "stare krivice" so pravzaprav njihove "stare pravice", ter so na vse strani širili svoj "novi red". Kjer se jim je zdelo, da nimajo "starih

ZAKONSKI PAR DOBI DELO

Pri dobri družini dobi delo zakonski par (matrimonio). Ona bi bila nastavljena kot kuharica, mož pa bi bil sobar (mucamo).

Zakonski par, ki bi se za to službo zanimal, naj govori po telefonu na 48-3361.

Prva slovenska radio-tehnična delavnica

Naznanjam cenj. rojakom, da se nahajam s svojo radio-tehnično delavnico v ulici MAURE 3571 — U. T. 54-4650 (prej Andrés Arguibel 1468), kjer sem na razpolago cenj. klienteli.

Konstrukcija prvovrstnih aparatov lastne znamke "Iliria" J. KREBELJ

pravice", so se ponudili kot "zaščitniki" ter vsiljevali svoje "pokroviteljstvo", čeprav jih niso nikjer potrebovali in še manj želeli, radi česar je prišlo do strahovitih neredov med "stari" in "novim redom". — Pa saj o tem dnevno razpravljamo, in zato dovolj!

Ne vem, kam bi prišli, če bi hoteli opisati vse "delovanje" in navesti vse "uspehe" "novega reda", v katerega je ta in oni rojak tako zaljubljen. Sledi pač veliki reklami in modi, ker vidi v njem nekaj rdeče barve, a se ne zaveda, da je rdeč od samih zločinov, ki jih je izvršil v teku dvajsetih let res mnogo. Pa naš človek pozabi na take reči, kakor zaradi svoje pozabljivosti zgreši v "trešetju", še "oštje" v "briskoli", ali pa zamudi napovedati "truk".

I. P.

Jugoslovanska radio-ura

Pri jugoslovanski radio-uri je prišlo do ponovne spremembe. To pa ne na željo poslušalcev ali odbora, temveč radi tehničnih razlogov radioodajne postaje.

One, ki poslušajo jugoslovansko radio-uro opomnimo, da se vrši prenos od 1. APRILA dalje vsako soboto od 7. ure do 7 in pol zvečer. po LS2 Radio Prieto.

OBJAVE POSLANIŠTVA



Avda. de Mayo 1370/III.
U. T. 37 - 4551

Kr. jugoslovansko poslanništvo išče ter poziva, da se mu javijo sledeči izseljenci:

Zahor Ivan in obit. iz Hereegovca. Leta 1931 so se javili iz mesta Conesa F.C.S.

Faraga (Lajoša) Imre iz Ridjice. Majić Pavao iz Zavojane, občina Vrgorac.

Magličić Nikola iz Novega brda štev. 5. Zadnji znan naslov je bil: L. N. Alem 150, Bs. Aires.

Sučević Radoslav iz Banja Luke. Leta 1937 je bil zaposlen v lekarni Hušpauerja na Dock Sudu.

Nižić šime iz Preka.

Marinković Vasa iz Malih Grabičana srez Koprivnica. Leta 1935 je prejemal pošto na naslov: Florida 99 (Banco Boston), Capital.

Rostaš Miho iz Berhasova.

ca.av.god h etoaina aoio o Kanjuh Janko iz Šida. Oba se od leta 1928 več ne javljata svojem.

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Vesti iz organizacij

Občni zbor "Slovenskega doma"

Ker se v nedeljo radi slabega vremena ni mogel vršiti občni zbor javlja odbor vsem članom in članicam, da se bo vršil to nedeljo, to je 6. aprila ob 5 uri popoldne v društvenih prostorih, ulica Gral. Cesar Diaz 1657.

Če ne bo ob napovedani uri navzočih dovolj članov, se bo isti vršil uro pozneje kakor določajo pravila, ob vsakem številu navzočih.

Tradicionalna Velika noč v "Slovenskem domu"

Velika nedelja! To je bilo veselja med otroci na ta dan doma. Dobili smo piruhe v raznih barvah in pomaranče. Mati pa je spekla dober maslen kruh, štrudelj in potice. Pa še posebej je nam malim spekla "meniha". Vi otročki, ki ne veste kaj je to, pa vprašajte svojo mamo, pa vam bo povedala.

Poleg nas otrok pa so bili seveda teh velikonočnih dobrot deležni tudi odrasli.

"Slovenski dom" pa hoče, kakor že lani prikazati ta naš tradicionalni običaj našim najmlajšim tudi letos, ki bo v NEDELJO 13. APRILA ob 5 uri popoldne v društvenih prostorih, ulica GRAL. CESAR DIAZ 1756 na PATERNALU.

Prikazati hočemo s tem otrokom, ki so tu rojeni, ali pa so že kot mali otroci dospeli sem in še niso mogli razumeti veselja Velike nedelje, kako lepo je ta dan v domovini.

Za Veliko nedeljo je tedaj "Slovenski dom" preskrbel, da bodo otroci pogoščeni in obdarovani s piruhi. Poleg tega bo tudi druga zabava, saj bo zbor zapel kako lepo pesem in nam bodo otroci kaj deklamirali.

Zato vsi starši brez razlike, ki imate vsaj še malo smisla za naše stare običaje iz domovine, in ki hočete napraviti našim otrokom nekaj veselja, pripeljite jih v "Slovenski dom".

Starši! Upamo, da boste to storili, zato nasvidenje!

Prireditev "Slovenskega doma"

Na Belo nedeljo 20. aprila ob 4 uri popoldne se bo vršila v ulici Alsini št. 2832, dvorana XX. de Setiembre, prireditev "Slovenskega doma".

Na sporedu bo poleg nastopov pevskih zborov tudi velezanimiva igra,

"TRIJE VAŠKI SVETNIKI"

na katero se igralci že pridno pripravljajo.

Natančnejši spored priobčimo prihodnjic.

SEDEŽ DRUŠTVA

Jugoslovansko društvo Samopomoč Slovencev ima svoj sedež, ulica Tres Arroyos 378, kamor je nasloviti vse dopise, tičujoče se društva.

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.

Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in LETNO KEGLJIŠČE.

MARIJA SANCIN

JORGE NEWBERRY 3372

Sestanek jugoslovanskih izseljenskih žena

V torek 1. t. m. se je vršil v prostorih Jugoslovanskega kluba v Buenos Airesu sestanek, katerega je sklicala ga. Ankica Sulčičeva z namenom, da se naše izseljensko žensko pripravijo za slučaj, da bi naša narodna država potrebovala pomoč svojih izseljenih sinov in hčera. Sestanek je otvorila ga. Sulčičeva, ki je v lepem govoru obrazložila njegovo svrhu. Dejala je, da jugoslovanske žene, kot matere, zakonske družice in neveste, vojne ne želijo, marveč upajo in prosijo Vsemogočnega, da bi vojna naši narodni dravi prizanesla, saj so Jugoslovani v do sedanjih bojih za svobodo in neodvisnost prelili že mnogo in preveč krvi. Ker pa ohranitev miru ni odvisna od Jugoslavije, ki želi ohraniti mir z vsemi svojimi sosedi, toda le pod pogojem, da nihče ne dira v njene meje, v njeno neodvisnost in suvereniteto, mora naše izseljenice biti pripravljeno tudi na najhujše. Da nas dogodki ne bi prehiteli in nas naši nepripravljene, je potrebno da se takoj zganemo. Naše žensko se mora tudi pripraviti, da v slučaju potrebe izvrši svojo dolžnost napram domovini. V ta namen je potrebna organizacija vsega srbskega, hrvaškega in slovenskega izseljenskega žensktva v Argentini, organizacija, ki naj bi stopila takoj v akcijo, če se na našo državo izvrši napad.

O tem vprašanju je v kasteljanščini govorila tudi ga. Hočevarjeva ter se je nato razvila debata, nakar so navzočne zborovalke izbrale začasni odbor, katerega namen je sklicati čimprej širši sestanek vsega našega izseljenskega žensktva, na katerem naj bi se končno javno postavili temelji takšne organizacije.

V odbor so bile izbrane sledeče gospe: Dabinovičeva, Draškovičeva, Gobičeva, Hočevarjeva, Jugovičeva, Kolundžijeva, Popovičeva, Sulčičeva in Veljanovičeva.

Kdaj in kje se bo vršilo zborovanje našega žensktva, bomo pravočasno javili.

IZ ROSARIA

DOMAČA ZABAVA DRUŠTVA "TRIGLAV"

Slovensko D. društvo "Triglav" bo priredilo domačo zabavo v nedeljo 20. aprila, v društvenih prostorih, ulica Gral. Mitre 3924.

Ob tej priliki bo tekmovalje na kroglice in "žabo" (sapo). Za zmagovalce teh iger so določene lepe nagrade.

Začetek tekme bo ob 9 uri zjutraj. Ob 12 uri bodo vsi gosti deležni pečenke. Ob 13 uri bo nadaljevanje tekme.

Medtem pa bomo tudi plesali. Igrala nam bo naša domača "harmonika".

Rojaki, člani in prijatelji "Triglava" ne zamudite te zabave.

Vstopnina prosta.

V slučaju dežja se bo zabava vršila eno nedeljo pozneje.

Za odbor: Franc Mezgec.

IZ MONTEVIDEA

Naši v Montevideu in dogodki v domovini

V zvezi z dogodki v domovini je novo društvo "Jugoslovansko prosvetno in podporno društvo" v Montevideu povabilo na sestanek vsa tukajšnja jugoslovanska društva. Povabilu se je odzval samo "Slovenski krožek".

Na tem sestanku obeh društev se je sklenilo organizirati za nedeljo

30. marca sestanek, na katerega naj se ponovno povabi vsa naša društva in izseljence. Na sestanku naj bi se tudi sestavila resolucija, ki naj bi se odposlala kraljevski vladi v imenu zborovalcev. V resoluciji bi bila izražena želja, da Jugoslavija ohrani striktno nevtralnost, naj pa tudi z vso odločnostjo brani samostojnost in suvereniteto.

Ko so naši izseljenci izvedeli za nesrečno Cvetkovičovo pot, so bili vsi pošteni Jugoslovani zelo potrti. Vest o revoluciji pa je izzvala nepopisno veselje in zadovoljstvo. Mnogi so veselja kar jokali. Najrazličnejši Uruguayci so nam na tem odločnem nastopu naše vojske in naroda čestitali ter izrazili "que nación heroica". In sami smo bili izredno veseli. Sploh pa je po revoluciji v vseh Uruguaycih na jeziku samo Jugoslavija. Kamor se pride, na cesti, v gostilnah, kavarnah, javnih uradih, povsod je govor o Jugoslaviji.

Mnogo je tukaj Hrvatov, ki so že več desetletij tukaj. Nekateri od teh starih Hrvatov, ki niso zapeljani, je popustilo delo od veselja. Seveda so odšli po naši stari navadi dat duška svojem veselju v gostilno. Pa ta greh, jim moramo za sedaj že odpustiti.

Kakšne posledice bo imel ta državni udar, mi še ne moremo vedeti, a naše pošteno srce nam pravi, da je bolje junaško pogledati nevarnosti v obraz, kakor pa dati nasprotniku veselje, da uživa nad našim trepetom. ZRUŠILA SE JE MOGOČNA MONARHIJA OB MALI SRBIJI! ALI JE IZKLJUČENO, DA SE SE DAJ ZOPET KAJ PODOBNEGA PONOVI?

Ravno kar smo čitali, da so poplajene italijanske ladje, ki nosijo imena naših mest "FIUME", "ZARA" in "POLA". Ko pa prideta na vrsto še "GORIZIA" in "TRIESTE", bo to SIMBOLIČNO VSTAJENJE NAŠEGA S KRVJO IN SOLZAMI OBLITEGA PRIMORJA, KAR NAM BODO PRAV GOTOVO IZPROSILE MOLITVE STOTISOČEV RADI PRAVICE PREGANJANIH, STOTISOČEV SVETIH IN NEDOLŽNIH SRC.

ZAVEDAMO SE, DA JE DO TEGA ŠE DOLGA POT TRPLJENJA, A KONEC BO TUDI TE.

Stanko Vraz in Ilirci

(Nadaljevanje)

Leta 1830 se je napolnil Vraz na graško univerzo, dovršil dva filozofska tečaja in nato študiral pravo, ki ga pa ni dovršil, ker se je bavil predvsem s proučevanjem slovanskih in drugih evropskih jezikov ter njih književnosti. Ob počitnicah pa je mnogo potoval, se pojavil zdaj tu, zdaj tam, pročujeval narod, poslušal njegovo govorico, si zapisoval narodne pesmi in budil narodno zavednost. Prepotoval je svojo ožjo domovino, svoj "Mali Štajer", Kranjsko in Koroško, se seznanil v Ljubljani s Prešernom in Čopom ter se mudil tudi med Rezijami. Večkrat je potoval na Hrvaško, v Zagreb, kamor ga je vlekla mlada prebujajoča se generacija. Leta 1838 se je preselil za stalno v Zagreb, postal tajnik 1842. leta ustanovljene "Matice ilirske", urejal njen časopis "Kolo" in si služil kruh s književnim delom. 14. maja 1851 je umrl za sušico.

Vraz je bil med Slovenci najbolj goreč zastopnik "ilirizma", ki je bil stremljenje za združitvijo Slovencev in Hrvatov v skupnem književnem jeziku. Kollárjeve ideje so našle na Hrvaškem ugodna tla; sprejel jih je Ljudevit Gaj (1809—1872), ki je uvedel za hrvaščino češki pravopis in pripomogel Hrvatom do enotnega književnega jezika na podlagi štokavščine in srbskih narodnih jesi. Iz Gajevoga programa so sprejeli tudi Slovenci češki pravopis, niso pa sprejeli druge

točke, namreč skupnega slovensko-hrvaškega književnega jezika.

Pod Kollárjevim in Gajevim vplivom je rasel Stanko Vraz. Njegova graška doba je bila doba velikih načrtov, doba iskanja smeri in cilja, iskanja sredstev za preporod naroda. Njegovi gesli "vse za domovino" in "iz naroda za narod" sta zahtevali intenzivnejše in širše književno in kulturno delo nego so ga gojili prejšnji rodovi, predvsem pa sta zahtevali organizacijo dela.

Vrazov književni program se je že v Gradu izoblikoval, obsegal je kot glavne točke prevode iz svetovne književnosti, zbiranje slovenskih narodnih pesmi, ustanovitev društva za izdajanje knjig in ko je prenehala v Ljubljani "Čbelica" jo je hotel izvesti.

A za izvršitev tega programa niso bila graška tla pripravna; Vrazu in njegovim sotrudnikom ni manjkalo dobre volje in gorečnosti, a so bili povečini iz Malega Štajerja, ki je jezikovno bližji hrvaščini ko "kranjščini", niso bili zrastle pod vplivom slovenske (kranjske) literarne pretklosti. Jezik "Čbelice" je bil njim prav tako tuj kakor Prešernu in njegovemu krogu Vrazova štajersčina, ki jo je mešal s hrvaškimi, ruskimi in češkimi besedami.

Rodilo se je torej novo vprašanje, kako naravnati slovenski književni jezik, da bo razumljiv Kranjcem, Štajercem in ogerskim Slovincem, nakar je postavil Vraz zahtevo, da se treba v dvomljivih primerih ozirati na štajersko narečje, doseči vsaj entonost oblik in pustiti pri besednem zakladu popolnoma svobodno.

Kakor Ljubljana, "Čbelica" in čbeličarji, tako je imel na drugi strani tudi Zagreb na Vraza privlačno silo. Tam je organiziral Gaj mlade Ilirce in skušal pridobiti za svoje ideje tudi Slovence, zlasti pa Vraza, ki je že rano kolebal med Zagrebom in Ljubljano. Gaj je delal priprave za izdajanje narodnega lista in 6. januarja leta 1835. so izšle "Novine Horvatske", v novem češkem črkopisu in štiri dni na to "Danica" z geslom: "Narod brez narodnosti je telo brez kosti". Oba lista sta imela prinašati tudi slovenske dopise. Poln novih nad je pisal Vraz: "Danica bode našim omamljenim bratom glavo razsvetlila... brezkončni sklep bo nas vezal, kajti mi bomo vsi med seboj spoznali, kaj smo le Slovenci, sini jedne pramatere". — Slovensko ime se je izpočetka v listu uvajalo kot skupno narodno ime: "Mi smo vsi sini južne Slavije Slovenci". Tudi v jeziku so rabili kajkavščino. Toda proti temu se je oglašil štokavski svet, ki je bil v večini in Gaj je še pred koncem leta izdal proglas za "Ilirstvo" prekrstil oba lista na ilirsko ime. S tem se začenja doba naših Ilircev. V tistem času Slovenci smo bili brez vsakega tiska, zato sta Gajeva lista globoko segla v naše kraje in od povesd so se oglaševali novi navdušeni "Ilirci", ki so dopisovali v "Danico" ter izražali svoje želje in nasvete glede skupnega narodnega dela. Tudi Vraz se podpisuje poslej kot "Ilir iz Štajera" in misli na delo med Slovenci, ali kot že rečeno, so se mu graški načerti izjalovili in je zato postal pozneje ilirski hrvaški pesnik ter izdaja v "Danici" svoje "Džulalabije". A njegovo srce objemlje z enako ljubeznijo ves slovenski svet. S pismi, knjigami in osebnimi obiski je v stalni zvezi z našo domovino, kjer budi ogenj narodne zavesti. In v tem je njegov glavni pomen, da je s plamenom navdušenja prebudil mlade sile, zbral kulturne delavce in utrdil narodno zavest na ogroženi severno-vzhodni meji.

Kot poglobitve vzroke svojega prestopa k Hrvatom pa je navedel Vraz premalo število slovenskega naroda, ki nujno zahteva, da se Slovenci naslonijo na številno močnejšega soseda ter nemožnost, da bi našla slovenska znanstvena ali leposlovna knjiga med Slovenci toliko kupeev, da bi lahko živel pisatelj samo od književnega dela. Bil je prepričan, "da je vse pisanje v slovenskem jeziku, kar ni za pristo ljudstvo, ampak za izobraženece od ločno, "ničmurno delo".

Razen vpeljave skupnega črkopi-



Na pokopališču: Le malo oseb je prisostvovalo pogrebu. Na sliki vidimo venec jugosl. kolonije iz Buenos Airesa

sa je predvideval končno načrt Ilircev hrvaščino kot književni jezik za višjo, izobraženim krogom namenjeno slovensko književnost ter je dopuščal slovenščino samo v knjigah, ki so namenjene preprostemu ljudstvu. Tako je načel ilirizem vprašanje, ali obstoji slovenski jezik še danes, ali naj kot tak izgine in utone v hrvaščini, vprašanje o samobitnosti slovenskega jezika.

Kako je odgovoril na to vprašanje in Vrazov prestop Prešeren, kako zgodovina? Prešeren je zagovarjal samobitnost slovenskega jezika, prepričan je bil, da je nemogoče ustvarjati skupen jezik, ker bi tak jezik bil za Slovence mrtev in "bo lje je biti svinjski pastir, nego ukazovati mrtvim".

Najboljši dokaz, da je imel Prešeren prav, da je namreč nemogoče ustvarjati skupen jezik, je — Vraz sam. S svojim prestopom v hrvaško književnost je Vraz nehote priznal, da je možno biti samo Slovence ali biti samo Hrvat; slovenski problem je bil že s tem rešen v Prešernovem pravcu.

A še dolgo je trajal boj za samobitnost slovenščine. Izmed Vrazovih somišljenikov ni sicer nihče prestopil k Hrvatom, ker jih je vse uklenila praktična potreba slovenske zemlje. Res so tudi pozneje skušali kovati skupen ilirski jezik in ponovno se je razpravljalo v slovenski javnosti ali bi ne kazalo sprejeti hrvaščine ali celo ruščino za višje slovstvo. A naravna rast slovenskega jezika je šla preko vsega tega, ker jezik ni umetna tvorba, jezik je živo bitje, ki ima svoje zakone razvoja. Kdor hoče svojemu narodu kaj povedati mora to povedati v jeziku, ki ga narod umeje — radi tega pišemo danes tudi slovenske znanstvene knjige, in ne več samo "za prosti folk". — Tudi zgodovina je pritrdila Prešernu.

Vrazu smo dolžni obilo hvale: za njegove bogate slovenske književne načrte graške dobe, za njegove slovenske pesniške prvine, zlasti pa za njegovo globoko ljubezen do naše zemlje, ki jo je opeval tudi kot hrvaški pesnik, za njegovo neumorno delo pri vzbujanju narodne zavesti in za njegovo veliko zbirko slovenskih narodnih pesmi. Sam je izdal iz svoje zbirke le en zvezek: "Narodne pesmi ilirske, koje se pevaju po Štajerskoj, Kranjskoj, Koroškoj in zapadinoj strani Ugar ske" (1839). Ostalo Vrazovo zbirko je porabil šele K. Štrekelj v zbirki "Slovenske narodne pesmi", ki jih je izdala Slovenska matica v štiri debelih zvezkih (1895—1923). Še posebno dragocena pa je Vrazova zbirka radi tega, ker je zapisoval tudi napev in tako ohranil naj starejšo sliko slovenskega narodnega petja.

Za kratek čas

Važno vprašanje

...Oon: "Za mene je najlepše, ako nosijo črnolasi gospodje črne obleke, plavolasi pa plave".

Ona: "In kake obleke naj nosijo plešasti gospodje?"

Ni razumel

Francelj: "Moja žena je pravi angel."

Joža: "Moja pa še živi".

Krojačnica 'Gorica' Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires Nasproti postaje La Paternal

Slovenci doma in po svetu

PRIMORSKE VESTI

Določbe za kmete

Koliko svinj sme zaklati kmet? Mast in olje dobivamo že precej časa na karte. Vsaka oseba ima pravico do 800 gramov maščobe na mesec in ima izbiro med oljem in mastjo ali pa vzame vsakega en del. Radi racionaliziranja zabele je postalo zelo košljivo in pereče vprašanje, kako ravnati s prašiči, ki jih ima skoro vsaka kmečka hiša. Jasno je bilo, da promet z domačimi prašiči ne more biti prost, če se maščoba uradno deli. Ker dolgo časa v tem pogledu ni bilo nikake uradne odredbe, so se širile najbolj divje in nespametne govorice in zabavlje. Sedaj je vprašanje uradno rešeno. Vsaka družina, ki redi prašiče, ima pravico do svojega pridelka. Če šteje družina 5 oseb ali odlomek petorice, sme za domačo porabo zaklati 1 prašiča; ako šteje 5 do 10 oseb ali odlomek, sme zaklati za dom 2 prašiča; ako je v družini čez 10 do 15 oseb, smejo porabiti doma 3 prašiče. Odvečne prašiče, tiste, ki pridejo v poštev za domači zakolj in so nad 100 kg teški, je treba javiti pristopnemu oblastvu.

Delavci se vračajo

Zadnje tedne se vračajo domov delavci, ki so spomladi in poleti odšli v Nemčijo na kmečka in tovarniška dela. Nekateri so se vrnili samo na nekaj dopust čez božične praznike, drugi pa za stalno. Kolikor smo doznali, so imeli naši delavci, med katerimi je bilo tudi precej Slovencev iz naših krajev, v Nemčiji lep zaslužek in so bili v tem pogledu zadovoljni. Manj zadovoljni so pa mnogi z načinom dela; mnogoteri pravijo, da je bila delovna disciplina zelo stroga in so morali na kmetih nenehoma, tudi ob slabem vremenu delati. Zato nekateri nič ne mika, da bi drugo leto zopet odšli v Nemčijo.

Vojaške okrepevalnice

Od pričetka vojne so fašistične organizacije ustanovile na večjih železniških postajah okrepevalnice za potujoče vojaštvo. Vojniki in vpo-klicanci dobe pri teh okrepevalnicah brezplačno vino, čaj, pecivo, cigarete, sadje, razglednice in slične male potrebščine. V Gorici sta taki okrepevalnici na severni in južni postaji. V treh mesecih so dobili vojniki pri teh dveh dobrodelnih postojah

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

jankah za 80 tisoč lir okrepičl in potrebščin. Postržbo vršijo članice strankine ženske organizacije, ki so tudi večji del potrošenega denarja nabrale med občinstvom.

SMRTNA KOSA

Kronberg pri Gorici. — Dne 20. dec. pr. leta je umrl v prijaznem Kronbergu bivši občinski načelnik in cerkveni ključar g. Jakob Kornel, star 71 let. Nad 40 let je sodeloval na cerkvenem pevskem koru kot basist. Zapuščena vdova in deset dobro preskrbljenih otrok. Bil je zaveden naš mož in dobro vzgojil tudi svojo družino.

SMRT UGLEDNA TRGOVCA

V Ajdovščini je po kratki težki boleznini umrl Franc Repič, veletrgovec. Dočakal je 67 let. S pokojnikom je zginil iz naših vrst eden najbolj znanih in uglednih trgovcev v Vipavski dolini. Po rodu Ajdovec je z marljivostjo in podjetnostjo ustvaril močno trgovsko hišo, ki je v ponos trgovsko zelo razgibane Ajdovščine in uživa spoštovano ime daleč okrog. Rajniki, ki je vse življenje neumorno delal, je bil odločen in zaveden mož in je njegova smrt užalostila vse, ki so ga poznali. Žalujoči družini iskreno sožalje!

ŠE EN GROB

V Bovcu je nagle smrti umrl tamnošnji gostilničar in trgovec g. Oskar Mlekuš, star 49 let; zadela ga je kap. Rajniki je bil najstarejši sin znane "Rederjeve" hiše. Vneto se je trudil za rodni dom in se podjetno lotil vseh trgovskih poslov. Bil je prijazen in zaveden Bovčan, ki je vroče ljubil svojo domačo zemljo in njene posone gore. Naj počiva v miru.

MOSTOVA V HUDAJUŽNI

V naši vasi imamo dva mosta: enega v spodnjem koncu, ki veže našo grapo s cesto, ki pelje preko Zakojce na Cerkljansko, drugega v zgornjem koncu, preko katerega gre cesta na našo železniško postajo. Povodnji zadnjih let soo ba mosta močno zrahljale in ju napravile skoro neporabna. Po dolgem obojavljanju so se končno le zganila pristojna mesta in začela s popravili. Dela pri prvem mostu so že dokončana; izvršena so bila bolj polovičarsko in ne vemo, kako se bodo obnesla. Tudi je most preveč zožen. Drugi most je v polnem popravilu. Lesa smo zadelali vanj nič koliko. Most bo sedaj gotovo zelo trden, bojimo se samo, da bo imel premalo luči. Ob hudih povodnjih, ko naša hudournna Bača silno zdviga, najbrže ne bo mogel požirati vse vode.

Radi neprestanega deževja smo imeli v vsej Baški dolini slabe pridelke. Spomladni mraz nam je skvaril žito in košujo, poznejša trajna moča nam je zredčila pa jesenske pridelke, samo otava je bila lepa. Vendar se bomo že pretolkli.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Ljubljana je pripravljena za slučaj zračnih napadov

Predsedstvo mestne občine Ljubljanske je povabilo zastopnike ljubljanskih listov na anketo o pasivni zaščiti pred napadi iz zraka, o preskrbi rezervnih živil in o pobujanju draginje na področju ljubljanskega mesta. Anketo je otvoril župan dr. Adlešič, nakar je podal poročilo o splošnem zaščitnem delu komisar dr. Grasselli, o delu sanitetnega odseka je poročal dr. Vogel, mestni fizik dr. Rus pa je poročal kot načelnik odseka za kemično sanitetno službo. Ravnatelj g. Šebenik je re-



Dr. Džafer Kulenović, minister za gozdove in rude

feriral o delu odseka za evakuacijo, o vprašanih tehnične zaščite pa je poročal nadsvetnik inž. Mačkovešek.

V Ljubljani je ustanovljen za zaščito prebivalstva in preskrbo rezervnih živil poseben zaščitni urad, ki je razdeljen na razne pododbove. Mestna občina mora v zvezi z izvajanjem predpisov o zaščiti prebivalstva in o preskrbi rezervnih živil najeti večja posojila in bo v ta namen potrebovala znatne denarne zneske, ki jih bo treba najeti v obliki posojila pri Državni hipotekarni banki. Beograjska občina je že prejela tako posojilo v višini 52 milijonov din.

Mestni zaščitni urad je ustanovljen na podlagi uredbe o zaščiti prebivalstva pred letalskimi napadi. Po začetnih težavah je izvršena organizacija tega urada, ki se je že lotil praktičnega dela za zaščito prebivalstva. Za prve potrebe je urad dobil kredit v višini 2 milijonov din iz rednih proračunskih sredstev, in sicer na ta način, da so bil iv proračunu ertani drugi izdatki v gornji višini. Od tega zneska je zaenkrat dodeljeno 1,5 milijona din za zaklonišča, 400.000 din za podpore družinam, katerih hranilci so bili poklicani na orožne vaje, in 100.000 din za splošne potrebe. Na račun podpor je bilo izplačanih 50.000 din. v času, dokler ni bila izdana uredba o državnih podporah družinam

vpoklicanih vojakov. Ostanje pa občini naloga, da zbira in rešuje prošnje. Doslej je bilo vloženih 281 takih prošenj, od katerih je bilo 176 ugodno rešenih ter je bilo doslej izplačano družinam vpoklicancev iz državnih sredstev preko 39.000 din.

Zaščitni urad je sestavil proračun za prihodnje leto, ki predvideva 14 milijonov din izdatkov za zaščitno delo, brez izdatkov za prehrano, za ustanvitev kolonij v primeru evakuacije itd. Samo za nastanitev evakuiranega prebivalstva bi bilo potrebno 30 milijonov dinarjev, razen tega pa še 13 milijonov din za različne druge izdatke, kakor za material, zaklonišča itd. Poleg zaščitnega urada obstoja še krajevni odbor za zaščito prebivalstva.

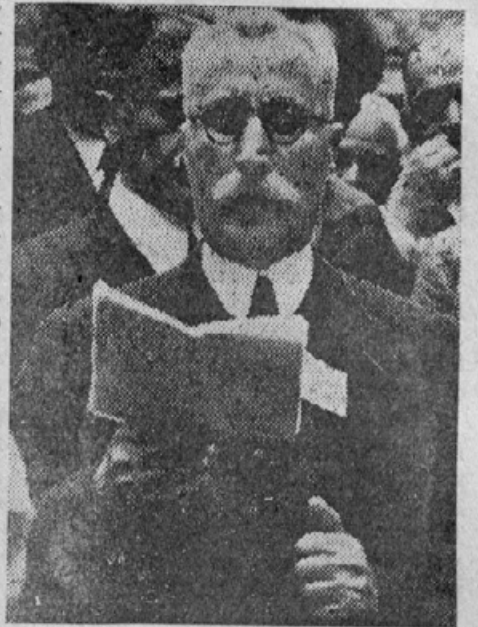
Med drugim je naloga zaščitnega urada, da privedi vaje za pasivno obrambo prebivalstva. Prva vaja ekip za zaščito pred napadom iz zraka je bila 17. decembra preteklega leta ob 14. Alarmiranje se ni izvedlo, ker ni bilo zgrajeno še dovolj zaklonišč in niso bile pripravljene posebne alarmne naprave. Vaje za zateknitev pa so se tudi že vršile in se še vrše.

Sanitetni odsek je napravil evidenco vseh moških od 17. do 50. leta, ki so stalno nesposobni za vojaško službo, in vseh nad 50. let starih moških, ki so sposobni za delo, in sicer za vpoklic v primeru zračnih napadov, kjer bodo morali pomagati pri izvrševanju sanitetno-tehnične in policijske službe. Za sanitetno pomožno službo pridejo v poštev tudi ženske. V popisu je sedaj 2600 stalno za vojaško službo nesposobnih moških, ki bodo v januarju poklicani na zdravniški pregled in bodo dodeljeni ekipam, nakar se bodo pričele vaje. Za pomožno sanitetno službo pa je registriranih 18.000 žensk, ki pa zaenkrat ne bodo vpoklicane. Banovinski odbor pripravlja posebno brošuro za pouk prebivalstva s potrebnimi navodili, ki naj dvigne zanimanje za pasivno obrambo. V bodoče se bodo vaje za na mesec. Te vaje pa ne bodo pasivno obrambo ponavljale enkrat povedane.

Rezultati nedavnega popisa prebivalcev na podlagi vprašanih pol so pokazali naslednjo sliko za primer evakuacije: Približno 60.000 prebivalcev Ljubljane ne vedo, kam bi se oddaljili iz mesta odnosno izselili, približno 20.000 pa je takih, ki so navedli kraje, kamor bodo odšli v primeru nevarnosti. Evakuacijskemu odboru je naložena skrb, da v primeru nevarnosti oddalji iz Ljubljane odnosno izseli okrog 30.000 oseb. Tendence gre danes za tem, da prebivalstvo ostane v mestu in da se le odstrani v primeru nevarnosti v bližnje kraje. Izseliti pa bo treba šolske otroke. Popis šolskih otrok je bil že izvršen, tako po letih kakor tudi po ulicah stanovanja.

Mestna občina bo morala izseliti okrog 12.000 otrok, 4000 otrok pa bodo v primeru nevarnosti izselili starši. Za prehrano evakuiranih otrok je računati z mesečnimi izdatki 2 milijona din.

Pri tihniči zaščiti sodelujejo vsi oddelki gradbenega urada. Tu pridejo v poštev predvsem zaklonišča. Najpreprostejše zaklonišče je boljše, kakor nobeno zaklonišče. Ni treba, da bi bilo zaklonišče varno pred direktnim učinkom bomb, pač pa mora biti varno proti zračnemu pritisku, proti ruševinam in drobecem bomb. Hišni lastniki, ki imajo vsaj tri stranke ali 15 stanujočih oseb,



Milan Hrifunović, minister prosvete

naj čim prej zgradijo potrebna zaklonišča. V Ljubljani je 6600 hiš, od katerih je polovica takih, v katerih bi bilo treba urediti zaklonišča. Da ne bi gradbeni stroški preveč narasli, je gradbeni urad omilil predpise glede varnosti gradbenega materiala. Tehnični oddelek mestnega poglavarstva mora tudi skrbeti za ureditev bivališč evakuirancev. Računati je s tem, da bodo znašali stroški okrog 2000 din na osebo, in sicer brez bolniških zgradb, opreme itd. Za pomožno službo je predvidenih 14 ekip, zlasti tehničnih in pionirskih. Velika podjetja morajo ineti svoje lastne zaščitne ekipe, pa tudi lastna zaklonišča. Predvideti je tudi vse potrebno, da bo v mestu dovolj vode v primeru, če preneha funkcionirati mestni vodovod. Vodovodni odsek že pregleduje vse opuščene vodnjake, ki bi prišli v poštev v tem primeru, pa tudi možnost prevoza vode s tanki. Tehnični oddelek organizira tudi gasilsko službo, zlasti hišno gasilstvo, ker poklicno in prostovoljno gasilstvo v primeru nevarnosti ne bo zmoglo vsega dela. Glede zaklonišč je treba opozoriti, da mestna občina ni dolžna graditi zaklonišč za vse prebivalstvo. Doslej je občina zgradila zaklonišča na magistratu, v Kresiji, za pasante na Trgu kralja Petra ter v Mestnem domu, kjer bo centrala za tehnične ekipe. Mestna občina bo zgradila le še nekaj zaklonišč za pasante, hini lastniki pa morajo zgraditi zaklonišča za sebe in za stanovalce.

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost. razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni
Dr. A. AZAGUIRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Zenske bolezni

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE.

Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJŠEK
Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50, Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

ZA VARNOST LJUBLJANČANOV PRED LETALI

Ljubljana. — Za obrambo pred plinskimi in letalskimi napadi je pričela mestna občina že pred 2 leti gradnjo zaklonišč. V ta namen je pripravila v nekaterih svojih poslopih kletne prostore, zgradila na Kralja Petra trgu zasilno podzemsko zaklonišče, predvsem pa pričela vrtanje rogov v grajsko pobočje. Nedvomno bi bila zaklonišča v grajskem hribu idealna rešitev tega pro-



Momčilo Ninčić, min. zun. zadev

blema za večji del Ljubljane. Seveda bi bilo treba v ta namen izvrtati cel sistem teh rogov, ki bi imeli svoje vhode v raznih smereh. Če pa bi bilo mogoče prevrtati hrib skozi in skozi, za kar verjetno ni na razpolago zadosti denarja, bi bila s takim predorom ustvarjena imenitna prometna zveza mestnega središča z dolenskim okrajem, zveza, ki je bila baje v regulacijskem načrtu mesta že pred leti.

Rove za zaklonišča v primeru vojne so vrtali v grajski hrib na rotovškem dvorišču in tik mestnega doma, koder je eden izmed rogov še prav posebno velik, da je v njem prostora za vozni park gasilne in reševalne postaje. Predvsem je zavarovanje gasilskih avtomobilov največjega pomena za primer zračnih napadov, ko utegnejo bombe zažgati mesto hkratu na več krajih.

Rove pa sedaj, ko je napetost med Nemčijo in Jugoslavijo velika ter je možnost, da pride do vojne, so še izpopolnili in vrtajo še druge.

NESREČEN PADEC

V Selnici ob Dravi se je na tragičen način smrtno ponesrečila gostilničarka Ivana Golob iz Bistrice. Ko je šla zjutraj od sv. maše, ji je na cesti postalo slabo. Naslonila se je na ograjo mostu, ki pelje čez selniški potok. Pri tem je zaradi slabosti omahnila ter padla dva metra globoko v potok. Priletela je z glavno na kamenje ter si razbila lobanjo. Našli so jo že mrtvo.

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILLOVIČ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Dr. Nicolás Martín
ODVETNIK
ZA TRGOVSKE ZADEVE
Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.
ARENALES 1361
U. T. 41-3520, Buenos Aires

KADAR IŠČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo
Berto Cernič
DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

VODOVOD IMAJO

Uresničila se je želja prebivalcev Vinar v Trbovljah pri Novi cerkvi s tem, da je bil dograjen nad vse potreben vodovod. Velike zasluge pri tem ima banska uprava, ki je k graditvi investirala lepe vsote denarja. Zasluge pri tem ima pa tudi občina Nova cerkev v katere imenu se je zgradil vodovod.

LJUBOSUMJE GA JE PRIVEDLO V JEČO

Ljubljana. — V Soboti je bila nedavno pred okrožnim sodiščem razprava proti 26 letnemu kleparskemu pomočniku Karlu Makovecu iz Štrigove, ki je lani v poletju na okruten način usmrtil svoje dekle Mimiko Reporo in brata svojega tekmeča Viktorja Razbergerja. Z Mimiko je imel ljubavno razmerje, ki pa se je precej ohladilo, ko je ta začela hoditi z Viljemom Razbergerjem. V Makovecu se je zbudila velika ljubosumnost in hotel je po vsej sili imeti dekle zase. Vedno je govoril, da bo njegova ali pa nikogar. Dekle mu je zatrjevalo, da je samo njegova, vendar pa je ljubosumni fant doznal, da si z Viljemom pišeta in se tudi sestajata, kadar pride ta od vojakov domov. Po nekem, takem sestanku ju je Makovec pričakoval na samotni poti, da se maščeje nad nezvestim dekletom. Usodno naključje pa je hotelo, da se je tekmeč Viljem Razberger preje poslovil. Mimiko pa je spremil



Poljedelski min. Branko Čubrilo

na pot njegov brat Viktor. Makovec je skrit v pšenici poslušal kaj bosta govorila, nato pa je stojil proti njima. Napadel je Mimiko in jo ranil v roko. Viktor ji je hotel pomagati in med obema se je vnela borba, v kateri je Makovec zadal nesrečni žrtvi 7 vbodov z nožem. Mimika je preplašena zbežala, Makovec pa je pohitel za njo in jo vabil, naj se ustavi, ker ji ne bo storil nič žalega. Z besedami "Mimika daj mi pusiko!" jo je pripravil do tega, da se je ustavila in ga prosila, naj je ne ubije. Makovec jo je objel in poljubil, nato pa jo je v navalu besnosti začel obdelovati z nožem. Zadal ji je 13 ran, da je bila na mestu mrtva, kakor par minut prej Viktor. Soboško okrožno sodišče je obsodilo Makoveca, ki ga je zagovarjal ex ifo odvetnik Franc Bajlec, na smrt na vešalih. Makovec se je po branilu pritožil proti prehudi kazni in apelacija je ugodila pritožbi ter spremenila smrtno kazeno v do smrtne ječo. Izvršitve smrtne kaz-

V DAR DOBITE
na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah.
Odpri tudi ob nedeljah.
Atelje **MARKO RADALJ**

Facundo Quiroga 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

ni torej v Soboti ne bo in Makovec se bo do smrti pokoril v ječi.

TOVARNAR OBDARIL DELAVCE

Mokronog. — Izredno lepo in s socialnega stališča posnemanja vredno presenečenje je svojim delavcem pripravila za letošnji božič Mokronoška tovarna usnja. Prednik je tovarnar Savel Kalin. Zavedajoč se težkega gmotnega položaja, v kate-



Dr. Ivo Andreš, min. trgovine

rem se v teh izrednih časih nahaja delavstvo in nameščenstvo, je tovarna usnja priskočila svojim delavcem na pomoč in jim za božič poklonila božičnico v denarju. Delavci, ki so v tovarni zaposleni že deset let ali nad deset let, so dobili po 1000 din, ostali delavci, ki so v službi tovarne manj kot deset let, pa so prejeli po 100 din. Poleg tega je dobil še vsak delavec plačo za teden dni in še po 100 din za ženo in za vsakega otroka. — Tovarna zaposluje izmenoma 180 do 200 delavcev, izmed katerih je 116 delavcev poročenih. Naš mokronoški okoliš je na splošno reven. Kmetije so po večini majhne, zemlja ni prvovrstna, družine so številne in prihodek za zaslužek je malo. Po mnogih domovih gospodarstva revščina in pomanjkanje, ki vodita veliko število delavcev vsak dan po več ur daleč v mokronoško tovarno za zaslužkom. Zato je umljivo, da je ta božična obdaritev delavcev v mokronoški tovarni usnja izredno razveselila predvsem 116 družin in njim kakor tudi ostalim omogočila lepše in toplejše praznike miru in ljubezni. Razen tega pa je ta ukrep mokronoške tovarne napravil najboljši vtis tudi na vso javnost.

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi, Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOZA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ELO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.
SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cienarelliju.
ŽIVČNE BOLEZNI: Nevraastenija, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, nadna, gota. šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.
POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.—
PLAČEVANJE PO \$ 5.— NA TEBEN
Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi **SPECIJALISTI** je edini te vrste v Argentini. — Lečenj z jamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.
OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12
Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

STATISTIKA

Gibanje prebivalstva Domžal je bilo za leto 1940 sledeče: Rojenih je bilo 61 otrok, deset več kot leto prej; umrlo je 9 otrok in 33 odrastlih. Tako je na dan 1. januarja 1941 počivalo na domžalskem pokopališču vsega skupaj 1455 mrličev. — Oklicanih je bilo 42 parov, pet več kot leto prej. Domžale štejejo že blizu 3000 duš, če ne že več.

V BOHINJU JE DEKLE UJELO ORLA

Velik orol se je zatekel v bukoveje na Rudniku nasproti vasi Polji v Bohinju. Spreletaval se je po drevju. Videti je bilo, da ga je prignalo v naše kraje snežno vreme. Takoj je zbudil pozornost ljudstva. Šli so ga iskat. Nekemu pogumnemu dekletu se je posrečilo orla ujeti. Na veliko začudenje so dognali, da se je bil kralj planin ujel za desno nogo v skobec. Siromak je prinesel skobec s seboj, bogve odkod. V Bohinju vsi pravijo da tam ne nastavlajo orlom skobcev. Gotovo se je kralj planin bridko boril za svobodo, preden se mu je posrečilo iztrgati se s skobcem vred in poleteti v Bohinj. Čeprav še vedno drzen in krepko živ, je bil orol vendar silno izmučen. Z razprtimi krili meri 2 m 10 cm v širino, tehta pa kakih 5



Dr. Vl. Maček, podpr. vlade

kg. Sodimo, da je priletel od daleč, morda celo s severnih alpskih dežel. Kakor rečeno, ga je prignala sprememba vremena in revež se je moral boriti s snežnim viharjem, ujet za skobec. Da je v Bohinju ženska ujela kralja planin, tega prebivalstvo ne pomni.

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO
PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.
ALVAREZ THOMAS 1035
U. T. 54 - 2756
Buenos Aires

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravljeni tudi za svatbe.
Oprava in sobe za prenočišče popolnoma prenovljene
Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal
TALLER DE CARROCERIAS
"EL RAPIDO"
IVAN CERKVENIK
Barvanje sistema "Duco" — Tapečiranje — Prevlika — Kabine — Karoserije — Popraviljanje blatnikov
ENTRE RIOS 310 QUILMES
U. T. 203 - 1298 Quilmes

CENE V SLOVENIJI

Iz zasebnega avionskega pisma, ki je te dni prispelo v Buenos Aires, imamo sledeče podatke o sedanjih cenah v Sloveniji:
Koruzni kruh se prodaja po 5 dinarjev kilogram; belega ni, pač pa se dobi fino peciva in žemlje po 1 dinar kos. Meso je dvakrat dražje in mast prav tako. Slanina, ki se je



Dr. Juraj Šutej, finančni minister

pred vojno prodajala po 12 dinarjev kilogram, je sedaj po 30 dinarjev in ker se obeta cena 40 dinarjev, je na trgu sploh ni več dobiti. Cviček se prodaja po 20 dinarjev liter, štajerska fina vina pa do 35. Sedaj Slovenci jedo kruh in pijejo vino z velikim spoštovanjem.
Moka je monopol in trgovine z moko so postali uradi. Moka štev. 0 se dobiva v nezadostni količini in le na karte ter stane 10 dinarjev kilogram, medtem ko jo dobiš "pod roko" dovolj, toda po 15 dinarjev.



Dr. Miho Krek, min. brez listnice

Črna borza in verižništvo spet sijajno cvete. Delavci so reveži, še večji pa uradniki, ki so ostali skraj pri starih plačah. Stanovanja so zaščiteni in se ne morejo odpovedati, razen v izjemnih slučajih.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

Krojačnica LEOPOLD UŠAJ

SEDAJ JE ČAS DA KUPITE NAJCENEJŠE!
V ZALOGI IMAM NAJMODERNEJŠE BLAGO. — CENE ZMERNE — POSTREŽBA TOČNA
Obiščite me
GARMENDIA 4947
BS. AIRES



ZA POUK IN ZABAVO NAŠI MOŽJE

Valentin Stanič

Na Goriškem in krajih v neposredni bližini laškega življa ni bilo toliko pisateljev oziroma prosvitljencev, ki bi se zanimali za kulturno in gospodarsko stanje slovenskega ljudstva, kakor jih je imela Kranjska, Štajerska ali Koroška. V Svetem Križu na Vipavskem je bilo par znamenitih pridigarjev-samoincev, ki so pa delovali bolj za versko-nravni prepoved našega ljudstva, a v drugih smereh kulturnega življenja se na Goriškem skozi dolga stoletja ni brigal skoro nihče.

Šele v prvi polovici prejšnjega stoletja se je pojavil mož na Goriškem, ki je s knjigo in šolo začel dramati naše prednike. Kar je tu omembe vredno, se je tudi ta mož šolal v nemških deželah, iz česar bi bilo sklepati, da se je takrat med Nemci bolj gojilo sodelovanje izobražencev med preprostim ljudstvom.

Valentin Stanič, tako je bilo ime goriškemu prebuditelju, je bil rojen 12. februarja 1774 v Bodrežu pri Kanalu na Goriškem, gimnaziju je študiral v Celovcu, bogoslovje pa v Solnogradu (Salzburgu) ter bil leta 1802. posvečen za mašnika. Kaplanoval je na Banjšicah, odkoder je prišel leta 1809. v Ročinj in postal 1819 kanonik ter pozneje višji šolski ogleda v Gorici.

Na Banjšicah in v Ročnju je osnoval Stanič šolo, učil svoje farane kmetijstvu ter jih seznanjal z novim kmetijskim orodjem in se zlasti trudil za lepo petje. Izdal je "Pesme za kmeta ino mlade ljudi" (1822., drugi tisk 1838), "Perstavik nekterih cerkvenih in drugih pesem" (1826.) in "Drugi perstavik" (1838). Vse te zbirke vsebujejo večinoma prevode. Stanič je uspešno širil branje na Goriškem, imel je na Banjšicah in v Ročnju svojo tiskarno, ustanovil v Gorici knjigarno in delil med revne prebivalce knjige brezplačno ter tako mnogo pripomogel k razširjenju slovenske knjige in čitanja med Slovenci na Goriškem. Stanič je pokazal svoje človekoljubje tudi kot ljudski zdravnik, uvedel je cepljenje proti kozam in ker vsled takratnih vojn ni bilo zdravnikov na razpolago je tudi sam cepil proti kozam. Deloval je tudi proti trpinčenju živali, za kar si je pridobil mednarodno priznanje z raznimi spisi, ki jih je v tem smislu priobčil v nemških publikacijah. Na Staničevo pobudo je bilo ustanovljeno leta 1845. "Društvo za varstvo živali" v Gorici, ki je imela v početku 1.200 članov; bilo je prvo te vrste dobroteljskih društev na Slovenskem in je v prvih letih izdajalo brošure v treh jezikih. Leta 1847. je dalo društvo tedanjim "Novicam" v Ljubljani 1.400 brošuranih spisov o varstvu živali, ki so bile razposlane kot priloga "Novicam" po vseh slovenskih deželah.

Stanič je zaslovel med Nemci tudi kot prvi veleturist. Ko je kaplanoval na Banjšicah se mu je zahotelo, da bi stopil na Triglav, ki se je tako lepo svetil in ga vabil k sebi v lepih sončnih dneh. In res se je nekega dne odpravil z enim mlajšim Banjšikarjem na pot ter splezal skozi Trento prav na vrh Triglava — kar je tudi priobčil v nemških listih; popisal je še številne druge ture, ki jih je napravil po raznih gorah v domovini. Bil je torej če ne prvi, pa vsaj med prvimi Slovenci, ki je popisal plezanje po triglavskem govorju; žal da tega ni mogel storiti v slovenskem jeziku, ki je v tisti dobi bil skoro še brez tiskane besede.

Valentina Staniča, o katerega delovanju val nimamo dovolj podatkov na razpolago, smemo pristevati med prve prepoveditelje goriških Slovencev. V času, ko ni bilo še ni slovenskih knjig, ni žal, je ustanovil prve šole ter sam spisal, tiskal ter založil prve slovenske knjige, s katerimi je učil deca v šoli in jih tudi delil med preprosto ljudstvo. Ustanovil je tudi slovensko gluho-nemnico v Gorici ter si vedno prizadeval povzdigniti splošno izobrazbo in gospodarsko stanje našega ljudstva na Goriškem.

Perzija ali Iran

Ko so časopisi poročali o Molotovejevih razgovorih v Nemčiji, so v tej zvezi večkrat imenovali Iran. Gotovo bo zanimivo, pogledati malo na vzhod in si ogledati to deželo iz "Tisoč in ene noči".

Do Napoleona je uživala Perzija mir pred Evropo. Evropejci so pač potovali v Perzijo, trgovali z njo, toda v političnem pogledu so jo pustili pri miru. Leta 1809. pa je poslal Napoleon v Teheran poslanstvo, sestavljeno po večini iz oficirjev. Vodil ga je general Gardanne. Imel je nalogo, uvesti evropsko disciplino v perzijsko vojsko. Za Francozi so prišli l. 1812. tudi angleški oficirji, toda londonska vlada je kmalu spoznala, da je vojaška izobrazba Perzijcev dvorezen meč, ki bi se utegnili obrniti proti njej v prilog Rusije. V tem času se je pričela na tem prostoru tekma med velesilami. Perzija se jim ni mogla upreti. Bila je premalo izkušena. Trgovci, industriji, gospodarstvu ljudje vseh vrst so hodili križem po državi ter iskali koncesij in vplivnih območij. Za njimi so stale velesile s svojo gospodarsko in politično močjo.

Zgodovina koncesij v Perziji je le malo znana. Značilnosti zakulisnih bojev okrog koncesij nam lahko osvetli primer Reuterjeve koncesije. L. 1872. je dobil angleški državljani Paul Julius de Reuter koncesijo za zgraditev železniške proge od Kaspiskega morja do Perzijskega zaliva. Koncesija je bila zelo široka. Vsebovala je železniške zveze, luke, rudnike, itd. S tem je prišel velik del domačega gospodarstva pod tujo kontrolo. Ker je bila koncesija široka, je prišlo do dolgih pogajanj. V tem času je šah Nazir el Din potoval v Evropo. Angleški tisk je slavil vstop Perzije v moderno evropsko civilizacijo, baron Reuter pa je prosil vlado, naj pritisne nanj, da bi se dela lahko pričela. Strokovnjaki v zunanjem ministrstvu so mu hladno odgovorili, da se Perzija upira napredku. Ta država da sicer zanima Anglijo samo v političnem pogledu. Nova železnica bi bila mnogo bolj v korist Rusiji, kot Angliji. Reuter je nato spremenil načrte, pa mu je angleška vlada tudi za te načrte odbila gospodarsko pomoč.

V tem času so začeli graditi v Perziji neke nasipe. Pri gradnji so bili udeleženi tuje, ki so dobivali v deželi vedno več vpliva. To je razburilo muslimansko duhovništvo, ki je začelo med ljudstvom veliko gonjo proti tujim koncesijam in proti vladarjevemu potovanju v Evropo. Vlada se je morala vdati. Kavejio barona Reuterja so izročili državnim blagajni, koncesijo pa uničili. Toda Reuter ni odnehal. Tretjič je zaprosil angleško vlado za pomoč, pa zopet brez uspeha. Preostale so mu samo grožnje. Zagrozil je angleški vladi, da bo koncesijo prodal Rusom, ki jo bodo brez dvoma izpeljali. Vlada se je zganila. Naročila je angleškemu poslaniku, naj zahteva od perzijske vlade odškodnino.

Borba za koncesije se je neznanško povečala, ko so odkrili v Perziji petrolej. L. 1909. je bilo ustanovljeno Angleško-perzijsko petrolejsko društvo. Glavni delničar je bila Anglija. Petrolej so začeli črpati l. 1912.

V Perziji žive Turki, Hindi, Arabci, Kurdi, Kaldeji, Asirci in drugi. Po veri so muslimani, židje, kristjani, pristaši raznih sekt. Če izvzamemo nadškofijo v Inpahanu s 4700 katoličani, je v Perziji na stotine krščanskih sekt. Turki, Arabci, Armeni in druga plemena, živeča v Perziji so tekmovala med seboj. Gospodarsko življenje je bilo neurejeno. V mestih živi bogato meščanstvo, ki se posveča modrovanju, književnosti, govorništvu. Tujei so si razdelili ves perzijski mozaik v vplivna območja. Perzija je bila dolgo sen evropskih in ameriških osvajalcev.

Po petnajstih letih se je položaj temeljito spremenil. To je dosegel en

sam človek z nepremagljivo voljo, naslanjajoč se na veliko silo narodne zavesti svojega ljudstva. To je bil Riza Khan Pehlevi.

S strahovitim izrabljanjem je zahod pri perzijskem ljudstvu zaigral svoj vpliv. Motili so se tisti, ki so menili, da bo Perzija vedno samo sanjala in da se ne bo nikdar dvignila iz sanjavega sveta Ispahanskih rož ter Firduzijevih pesmi. Riza Khan Pehlevi ni bil nič več to, kar so bili stari perzijski šahi, ni bil več izvor veličine, moči in slave, kralj velikih kraljev, ki sedi na nebeških stopnicah, soncu enak, predstavnik nebes na zemlji, senca božja, oče zmag. On se je poživljal na te višine in se približal ljudstvu. Zrasel je v vojaškem taboru in je dobro poznal svoje ljudstvo. Vedel je, da ga ljudstvo ceni in ljubi. Preobrazil patriarhalne Perzije v moderni Iran je delo človeka, ki je veroval v svoj narod in naroda, ki je veroval v svojega voditelja. Danes je kljub razlikam v rasah, verah, strankah, premoženju, narodna zavest povsod razvita in jo je treba le voditi v pravo smer.

Ko je sklenil Riza Khan Pehlevi dvigniti svoje ljudstvo, si je postavil temeljni načrt. Osnove tega načrta so bile: iztrgati zemljo iz tujege varuštva, postaviti nove temelje za narodno življenje, doseči, da bosta dala iranska zemlja in iranski narod iz sebe največ, kar moreta dati.

V Sampuru je prišel plug v deželo, v rodovitnih pokrajinah so vznikle lepe vasice, arteški studenci so začeli dajati vodo za namakanje zemlje, mnogo zemlje so razdelili, po vladarjevih načrtih se je razvila narodna industrija svile, jute, vrvi, mila, cementa, žgalič. Mreža cest je povežala najoddaljenejše kraje v državi. Steklo je nad 2000 km železnice. Vse to je pospešilo narodno zavest, samozavest in omogočalo stremeljenje po čim večji neodvisnosti od tujine.

Največje iransko bogastvo je petrolej. Tudi v tem pogledu je novi prepoveditelj že spočetka stremel po čim večji nezavisnosti. Petrolej je draga tekočina, kateri posvečajo svetovne sile vse moči. Vendar je uspelo Iranu, da je bila leta 1933. obnovljena koncesija Anglo-iranskega petrolejskega društva za nadaljnjih 60 let pod mnogo ugodnejšimi pogoji, kot so bili stari. Odstopljena površina znaša 100.000 kvadratnih milj. Radi petroleja pa imajo uprte oči tja poleg Anglije, tudi Rusija, Nemčija, Francija in Japonška ter bi rade dobile to bogato deželo v svojo oblast.

Tudi zunanja trgovina je vodjena načrtno. Ob Kaspiskem morju meji Iran na Sovjetijo. Iz nje uvažajo zlasti metalurgične predmete, izvažajo pa tobak, kožo, volno, lan, riž. V Iranu ni sledu komunizma. So pač blizu Sovjetije in komunizem dobro poznajo. Živahne trgovske stike ima Iran tudi z Nemčijo, Francijo in Anglijo.

Vse to je naredil odločni iranski suveren v dobrih petnajstih letih. Danes je prerajeno poljedelstvo, industrija in trgovina, državni proračun je uravnotežen, vrednost denarja narašča, narod je zadovoljen in združen okrog svojega vladarja.

Otok Madagaskar

Madagaskar spada med najstarejšo francosko kolonialno posest. Na njem se je l. 1643 izkreal Francoz Jacques Pronis ter je v imenu tedanjega francoskega kralja Ludovika XIV. razvil belo zastavo s tremi zlatimi lilijami. Tako je bila na Madagaskarju osnovana prva francoska kolonija Port Dauphin. Otok je imel v tistih časih za Francijo pomen kot prehodna postaja na poti v Indijo. V teh predelih tedaj še ni bilo Angležev. Bili pa so tam Portugalci in Španci, katerim so se pozneje pridružili Francozi.

To pa je bilo že v dobi, ko je prvo francosko kolonialno cesarstvo jelo propadati. Francija je namreč trikrat zadobila kolonialni imperij in ga dvakrat izgubila. Ludovik XIV. je bil zanemaril svojo mornarico v borbah na kontinentu in je s tem povzročil nesrečo svoji domovini. Napoleon pa je imperij zapravil z uničevanjem francoske mor-

narice pri Abukirju in Trafalgarju v borbi proti Angliji, katero je zaman skušal nadvladati.

Uprava otoka je bila tedaj izročena najboljšim francoskim večakom za kolonije, med katerimi sta bila tudi general Gallieni ter maršal Joffre.

Na ozemlju Madagaskarja, ki je po obsegu večje od skupnega ozemlja Francije, Belgije in Nizozemske, pa živi bore štiri milijone ljudi. Francoska uprava je Madagaskar silno povzdignila. Pred francosko zasedbo so morali na Madagaskar uvažati riž. Danes je Madagaskar velika preskrbovalnica evropskega sveta z rižem. Pridelujejo posebno luksuzne vrste riža med drugim "Carolina", ki je dobro uvedena tudi pri nas. Nadalje krije Madagaskar v Franciji štiri petine potrebe po kavi, tapioki, mandioki in vaniliji.

Madagaskar ima danes dobro urejene zračne prometne zveze z Belgijskim Kongom, Francosko ekvatorialno Afriko, Alžirjem in evropsko Francijo. Trideset mest na Madagaskarju ima zračno zvezo z ostalim svetom, središče vseh pa je Port Dauphin. Tudi tehnika na Madagaskarju ne zaostaja. Francoski inženirji so zgradili na otoku dolgo železniško omrežje, ki ima 56 predorov in 44 mostov, med katerimi so nekateri čudesa moderne tehnike. Posebno slovi betonski viadukt pri Mantesoi, ki meri v dolžino 600 m ter se vzpenja na najvišjem mestu 164 m visoko.

Za izdajo besednjaka

Zvonko Novak namerava izdati v kratkem slovensko-angleški in angleško slovenski besednjak. Ker pa je za tako delo izdajanje ogromnega dela in posebno stroški so veliki, se izdajatelj gosp. Zvonko Novak obrača z dopisom in pozivom potom "Slovenskega lista" tudi na nas, da bi z denarnimi sredstvi pripomogli k čimprejšnji izdaji, tega potrebnega slovarja.

Ker je tudi med nami tukaj v Južni Ameriki mnog takih, ki se žele seznaniti z angleščino in je tudi že precej naših otrok, ki se uče tega svetovnega jezika, smo prepričani, da se bonašel kdo tu med nami ter pomagal požrtvovalnemu rojaku do ideje in si slovar tudi naročil. Izdajo slovarja jep revzel v svoje roke poseben narodni odbor, med katerimi so osebe, ki so tudi nam že poznane, kakor se razvidi iz spodaj priobčenega poziva, ki ga dobesedno objavljamo:

Narodni poziv k sodelovanju za izdajanje slovenskega besednjaka

Kakor je splošno znano, nimajo sedaj Slovenci niti tu v Ameriki, niti v starem kraju ne angleško-slovenskega, ne slovensko-angleškega besednjaka, čeravno je takšna knjiga nujno potrebna in nadvse koristna slehernmu človeku med nami. Tako že potreba sama zahteva, da se izda tako narodno delo, ki bo poleg svoje nepreocenljive koristnosti predstavljala tudi neminljiv spomenik naši kulturi.

G. Zvonko A. Novak je uvidel to krvavo potrebo, pa se je pred štiri leti lotil takega ogromnega dela ter doslej že dodelal angleško-slovenski del te knjige od kraja do konea. Zdaj je treba le še denarnih sredstev za tiskanje in vezavo, pa pride ta lepa knjiga na svetlo in med narod. Toda pisatelj sam jih ne

zmore. Mi vsi skupaj pa jih. Zato je potrebno sodelovanje vseh Slovencev in ostalih Jugoslovanov v tej deželi in mi, člani Narodnega komiteja za izdajanje Novakovega besednjaka, se zategadelj obračamo do vas vseh ter vas prosimo, da sodelujete z nami po svojih najboljših močeh.

K temu sodelovanju pozivamo vsakogar izmed vas posebej, vsa jugoslovanstva kulturna, politična, ekonomska in podporna društva pa kolektivno, potem vse slovenske, hrvaške in srbske denarne zavode in seveda tudi vse zastopnike in zastopnice naših časopisov in revij ter prosimo vse, naj nam priskočijo na pomoč v tem našem narodnem prizadevanju s prostovoljnimi prispevki in plačanimi naročili knjige same.

Vsi tisti, ki zmorejo, naj slede zgledu g. Louisa Adamiča, ki je prispeval k tej stvari znesek od \$ 100.00, in zgledu še nekaterih požrtvovalnih ljudi, ki so darovali slične zneske v ta namen.

Vsi tisti, ki morda ne zmorejo tega, naj slede zgledu gdčnc. Ane Kromerjeve in drugih, ki so nepozvani že prispevali v ta sklad z manjšimi zneski. Naša kulturna, politična, gospodarska in podporna društva naj posnemajo brooklynško, v angleščini poslujoče podporno društvo št. 580 SNPJ ter pošljejo primerne prispevke izdanju te prepotrebne knjige v pomoč.

Vs tisti, ki si morejo kupiti to knjigo, naj to storijo že sedaj, in zastopniki pa zastopnice naših listov in revij naj se nemudoma priglasijo za pobiranje prostovoljnih prispevkov in naročil. Knjigi bo cena po \$ 3.50 in 11 c prodajnega davka.

Zgoraj omenjeni, že plačani prispevki in naročila Ameriške bratske zveze (150 izvodov), Slovenske svobodomiselnice podporne zveze (100 izvodov), clevelandske javne knjižnice (3) in drugih predstavljajo dobrih \$ 900.00.

Besednjak bo vezan v trpežno platno. Vseboval bo nad 45.000 definicij z angleško izgovarjavo in potrebno razlago na več kakor 800 straneh finega knjižnega papirja v velikosti 5½ x 8 palecev. Priznana sposobnost njegovega pisatelja je najboljša jamstvo za izvrstno kakovost dela samega. V zvezi s tem je primerno pripomniti, da so taki naši kulturni delavci, kakor so n. pr. g. Louis Adamič, ki velja za enega najodličnejših ameriških pisateljev v teh dneh, potem znameniti lingvist in profesor na londonski univerzi g. Janko Lavrin in pa ugledni pedagog in vseučiliški profesor g. dr. Pavel R. Radosavljevič v New Yorku, priznali nujno potrebo slovenskega besednjaka in izvrstnost Novakovega dela.

Vsi prispevki in denar za naročila se bodo varno naložili v banko. Pošiljajo pa se naj na sledeče ime in naslov: Mrs. Agnes Novak, 2506 N. Clark Street, Chicago, Illinois.

Za narodni komite za izdajanje Novakovega besednjaka:

Luis Adamič, častni prdsednik; Etbin Kristan, častni podpredsednik; Dr. John J. Zavertnik, predsednik; Frank E. Vranichar, podpredsednik; Mrs. Agnes Novak, tajnica-blagajnica; Leo Jurjovec ml., pravni zastopnik; Jurica Bjankini, Joseph Chesarek, L. Christopher, Jan-ko Rogelj, Ivan Zorman, Ludvik Zupancič, komitejevi člani.

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Že ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO BARTOLOME MITRE 1676

Med brati

Oni dan me je prinesla pot v San Martin. Tudi tam živi lepo število naših ljudi. Bo kakih 20 družin, ki imajo večinoma svoje lastne hiše. Nekateri so za pravi okras in v ponos. Pri Krpanovih, Kodričevih in Stepančičevih je toliko vsakega cvetja, da mimoidoči kar postajajo očarani. Prav tako se tudi pri večini ostalih hiš že na prvo oko vidi večera roka mlade gospodinje, ki posveča toliko lepe skrbi cveticam, svojim miljenkam.

Vedno pa človek zve tudi kako posebno.

Tako sem zvedel na ulici Andes, kjer je največ naših rojakov skupaj naseljenih.

Oni dan so bili soigralci ene tistih socialnih dram, ki se v industrijskih središčih pogosto dogajajo. Ne bom se postavil za sodnika, ker to ni v tem slučaju moja naloga, temveč hočem le dejstvo samo navesti, da bo služilo v pouk, katerega je nemara kdo potreben.

Na ulici Los Andes št. 381 stoji skromna hišica. Dva brata Jože in Avguštin Šemec, doma iz Prečnika pri Nabrežini sta si tamkaj postavila skromni domček. Bila sta si brata in kar je posebno veliko vredno: dobra brata, ki nista skušala eden drugega ukantiti temveč sta živela v prepričanju, da je mir med brati nekaj večnega... To ni nič nemožnega! In tudi med njima bi tako bilo, če bi tudi oba — večno živela.

Toda že vemo, da je tako nam vsem zemljanom zapisano, da so naši dnevi na zemlji šteti. To pa tudi nikomur neznano, da "ne vemo ne ure ne dneva"... Oba brata se s takimi skrbmi nista ukvarjala. Vsak je po svojih močeh doprinašal, da je skupni dom rasel. Oba brata sta bila poročena. Vsi štirje pa so v božjem miru živeli med seboj in imeli vsi štirje eno veliko ljubezen, malo hčerko Jožetovo Adelo.

Včasih je pač nanesla beseda tudi na skupno zadevo hiše, toda nikoli ji niso prišli na konec.

"Saj bom tako zapisal vse moje tvoji mali, ker mi že ni dano, da bi mogel imeti veselje z lastnimi otročički", tako je menil Avguštin. Jožetu je pa ta beseda bila tudi prav

in prav tako tudi obema svakinjama. Zemljišče je bilo namreč zapisano na brata Avguština. Plačal je pa, kdor je mogel.

Njihove misli in njihovi načrti so bili dobri. Toda bili so preveč na kratko pomerjeni in Gospodar našega življenja ima vedno v rokah našo usodo.

Tako se je zgodilo, da je pred tremi leti brat Avguštin postal žrtev nesreče. Delal je za kamnoseka, kakor je bilo poklicno delo marsikateremu iz Nabrežine. Zadelo ga je. Strla ga je skala in par ur po nesreči je izdihnil.

Tega mi niso povedali, če se je dobila dobra krščanska duša, ki je umirajočemu hotela izkazati resnično krščansko ljubezen, da bi pone srečenega tudi prav pripravili na smrt: da bi poklicali duhovnika, da se ne bi predstavljal v večnosti pred sodnikom nepripravljen. Pravim, da ne vem, ali je bilo to ali ne. Vsekako naj ob tej priliki spet opozorim vse rojake, da nikar ne zgubite nikdar iz pred oči te velike dolžnosti, da na ta način pomagajte tistemu prijatelju, kateri je že na poti v večnost... da boste tudi vi sami deležni te dobrote, ki vam jo bo kdo drugi izkazal, kadar boste vi sami na vrsti... Saj nas vseh čaka to!

Zgodilo pa se je oni dan, da je Avguštin zapustil to solzno dolino, zapustil ženo in brata, zapustil pa tudi zemljišče in hišico, ne da bi pustil svojo voljo kaj zapisano — brez testamenta.

Življenje je teklo naprej svojo pot. Vdova je šla po svoji strani, Jože s svojo družino je pa živel dalje v nekdanjem skupnem domu. Nihče pa ni več imel na skrbi, da bi plačeval zemljišče, ki je bilo vpisano na ime Avguština Šemec...

Oni dan je pa nastal jok, ki je priklical sosedo. Jožetova žena, ki je ravno za silo vstala od daljše bolezn, tako da je vsaj v postelji niso dobili, je doživela bridek obisk. Prišli so pooblaščenec od sodnje v "imenur lastnika hiše", da vržejo na cesto Jožetovo družino, ker "ne plačujejo najemnine"...

Takoj so se zbrali vsi sosede, posebno naši rojaki, kakor tudi množica drugih, ki so začudeno poslušali

izjavo sodnijskih izvršilev, ker kar niso mogli razumeti, kako je tisto "o lastniku hiše". Saj je bilo vsem sosedom znano, kako se je gradila hiša in kako se je gospodarilo.

Prišleci so imeli nalogo, da vržejo Jožetovo družino na cesto. Kako in po kakšni postavi to gre, to je zanimalo sosede, ki so nastopili z vso odločnostjo in kratko malo prepovedali, da bi kdo metal koga iz hiše, predno se postavno ugotovi, čigava da je hiša in kdo ima pravico ven metati... Morda bi bilo kaj tega mogoče, toda v tem slučaju je to gotovo nekaj nečloveškega, ker bolne ženske pač ne bo noben kristjan metal na cesto, pa naj bi bile njegove pravice še bolj utemeljene.

Zgodba danes še ni končana in prav tako ne vem, kako se bo končala. Za nikogar pa ni skrivnost, da ni dobro za ljudi, kadar hodijo okrog hiše biriči in žendarji...

Kadar morajo oni poravnati zadeve med brati, je pa to še vse bolj žalostno.

Eno pa je gotovo in važno za marsikoga:

Tukaj je tej deželi so si ljudje kot volk volku...

Med ljudmi, kjer je bratovska ljubezen zgubila svojo osnovo, ki je zvesta in trdna vera božja, katera nas uči, da smo si vsi med seboj bratje, ki moramo tukaj znati z ljubeznijo eden drugemu dobro delati, da bomo vredni nekoč se pri Bogu skupno veseliti, med takimi ljudmi se ni na kaj zanašati, kajti dva, ki sta danes največja prijatelja, si bosta jutri v lase skočila. Človek, ki misli samo na svoj dobiček, nič pa mu ni skrb za pravico božjo, se da hitro naščuvati; se hitro razburi ko sliši kake laži ali obrekovanje in tedaj nastopijo nevšečni zapletki...

Pa tudi med danes najboljšimi brati se lahko jutri zgodi, da pride do preloma in tedaj... Kjer življenje ne stoji na osnovi upravnja večnega življenja, ni zvestobe.

Stalno dobro prijateljstvo med ljudmi je mogoče samo na podlagi jasnih računov. Zato je nujno potrebno, da tudi bratje in sestre med seboj, da tudi odrastli otroci s svojimi stariši imajo jasne dogovore in zadevo zemljiške lastnine čisto jasno vpisano.

Dostikrat se dogodi, da se boje

bratje ali sorodniki eden drugemu zameriti in zato nikdar ne pridejo do odločne besede s katero bi uredili take zadeve med seboj.

Brat bo mislil, da mu ne zapam... To se bo zdelo, kot da ga hočem izrabiti... Potem ne bomo več tako dobri med seboj... Takile in podobni so izgovori, s katerimi često odlašajo nekateri ureditev zemljiških in lastniških zadev in potem tako lahko postanejo iz tega nevšečnosti. Preje bi se zadeva lahko uredila brez zamere, — pozneje pa rodi sovraštvo, ki se konča včasih šele v grobu...

Pač ni ničesar bolj želeli kot to, da si bratje in sorodniki ostanejo najboljši med seboj; da si velikodušno pomagajo in ohranijo edinost. Toda pravo prijateljstvo stoji najbolj vedno na jasnih mesebojnih odnosajih.

Žrtev v slučaju zapletkov postane bovedno tisti, ki je manj zvižčen in bolj zaupen. Saj je v življenju vedno tako, da človek druge sodi sam po sebi. Dober in velikodušen, ki sam nikakor ne bi mogel drugega ogoljufati, ravna tako, kot da so tudi drugi ljudje ravno taki in zato se mu tako lahko zgodi, da ga nabrišejo tisti ki so drugačni tički.

Ker torej človek nikdar ne ve, če ne bo posegla vmes kdaj smrt in se bo zaradi tega položaj zmedel: prav tako tudi ne ve, če se ne bo nemara od kod dobil kak intrigant, ki bo zasejal razdor med doslej najboljši prijatelje, zato je zelo važno, da si vse take zadeve, ki bi kak dan vtegnile postati vzrok sporom, čimprej uredi v pravem bratskem duhu.

Cvetna nedelja je spomin Jezusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem. Pravijo nekateri, da bi moral Bog spet kak čudež napraviti, da bi oni mogli verovati evangelij... Zgodba Jezusovega življenja pa nas uči, da takih besed nikdar ne govore ljudje, katerim bi res bilo do resnice. Saj je svojim protivnikom na nešteto načinov izpričal Gospod svojo božjo moč, pa so ga le na smrt obsodili. In tedaj, ko je bila njihova obsodba že sklenjena in je bilo vsem jeruzalemcem prepovedano, da mu na katerikoli način izkažejo spoštovanje... ali mar ni bil spet velik čudež, da mu je ves Jeruzalem na tako veličasten način klial slavo kot svojemu kralju... Kdo ne bi mogel iz tega spoznati, da je to "prst božji".

In vendar so ga par dni na to križali...

Na velikonočno nedeljo sv. maša ne bo na Paternalu, marveč v spodnji cerkvi farne cerkve sv. Roze, na Belgranu in Pascu. Vhod z ulice Pasco. Začela se bo ob 11. uri. Pel bo cerkveni zbor.

Pri tej sv. maši bomo tukajšnji izseljenci proslavili tudi nastop kralja Petra II. na prestol naše narodne države z molitvijo in zahvalno pesmijo.

Janez Hladnik.



Truplo pokoj. Kastelica nesejo z gore

CERKVENI VESTNIK

6. aprila. **Cvetna nedelja.** Maša na Paternalu za stariše Lestan. Molitve na Paternalu ob 16 uri.

Velika noč. Maša na Avellanedi ob 9.15 uri.

Maše na Paternalu ne bo. Molitve ob 16 uri. Pripeljite tudi vse otroke za sv. birmo, ker bo pouk za sveto birmo in se bo uredilo radi birmanskih listkov.

Velika sobota. Blagoslov velikonočnih jedi ob 15 uri na Av. del Campo 1653. Spovedovanje istotam od 14—16 ure.

Avellaneda blagoslov velikonočnih jedi v nedeljo po maši.

Caričin ljubljencec

ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje 221

— Oh, oče, — odvrne mladenič, tako srečni gotovo ne bomo!

Kako bi prišla oseba, ki je podobna tej ženi, ravno v gubernijo Arhangelski? To bi pomenilo, da leti sreča sama človeku v naročje!

— Saj vendar držiš svojo srečo v naročju, — mu nežno zašepče Dora na uho.

— Da, tebe — tebe, moja draga Dora, — tebe držim v naročju! — vzklikne Dembinski.

On spravi pismo in sliko v žep.

— Na vsak način bomo morali budno paziti na vsakega tujca v vasi. — Veš kaj, daj meni sliko, jaz bom šel od hiše do hiše in morda bom našel katero, ki je slična tej ženi.

— Toda oče, — odgovori Dora, — mi poznamo vendar natančno vse žene v Oršovi! Nobena ni niti od daleč tako lepa kakor ta naslikana žena.

Medtem ko je načelnik s sliko v roki stopal po vasi Oršovi in pazljivo ogledoval začudene žene oršovskih svinjerejev in njihove služkinje, hoteč odkriti sliko podobno deklici, — sta se mlada zaročena vsa srečna in blažena objemala in poljubljala, veseleč se, da ju bo že drugi dan združil!

Opoldne se je vrnil načelnik domov in je pripeljal s seboj sluškinjo svinjerejca Prainskega.

Dora ga je že nestrpno pričakovala.

Obed je bil namreč že dolgo pripravljen.

— Oče, kje si bil tako dolgo? — vzklikne Dora. — Obed ne bo več dober!

— Ah, kaj govoriš o obedu! — odgovori stari Nikita. — Sedaj gre za važnejše stvari.

Vladimir, pogledj to deklico!

Malo je sicer debela, toda pogledj

ta obraz — isti obraz kakor na sliki, ki smo jo prejeli iz Petrograda.

Pri tem je pokazal na zamazane, precej debelo, malo deklico, ki jo je držal za roko.

Ubožica ni vedela, kam naj pogleda, tako je bila v zadregi.

Vladimir in Dora se pogledata.

Dolgo sta se trudila, da bi se držala resno, naпослед pa se začneta na ves glas smejati.

— Podobna ji sicer nikakor ni, — reče naposled Vladimir, — toda morda je popolnoma dobra deklica!

— Kaj, da ji ni podobna? — se začudi načelnik. — Obleči bi jo morali v pošteno obleko, deklica bi se morala okopati in potem bi...

Mlada deklica začne ihteti.

— Zakaj se jočeš? — vzklikne Nikita. — Ne boj se, ničesar se ti ne bo zgodilo!

Toda deklica je ihtela, bala se je gospoda načelnika, ker ni vedela, kaj z njo namerava. Ko jo je Nikita prijel za roko in jo odvedel iz dvorišča hiše, kjer je služila, je mislila, da bo sedaj takoj prišla v zapor. Sedaj pa je slišala, da jo čaka še groznejša stvar, — okopati se bo morala!

Toda Dora jo prime za roko in jo začne tolažiti, nato pa jo odvede iz hiše, ji pokloni kos pogače, ki je bila pripravljena za svadbo in jo pošlje domov.

Načelnik je bil zelo razžaljen, ker se njegova izbira ni dopadla Dori in Vladimirju.

— Evo, izgubljeno je tvoje napredovanje in moja nagrada, — je razlagal pri obedu, — vse je izgubljeno in sicer vsled vajine neumnosti.

169. POGlavJE

Ciganska godba.

Drugega dne opoldne se je zbrala cela Oršova pred načelnikovo hišo, da prisostvuje poroki.

Svadbena povorka je krenila od načelnikove hiše proti mali cerkvi, ki se je nahajala sredi vasi.

Cigani so prišli polnoštevilno.

Prebivalci so jih navdušeno sprejeli, — pri drugi priložnosti jih seveda niso tako radi videli.

S cigani so imeli namreč že mnogo bridkih izkušenj.

Svinje so kazale za cigane neko posebno ljubezen in so obenem izgubile z njimi, ko so zapustili vas.

Sedaj pa so potrebovali godbenike in so bili zato srečni in zadovoljni, da so jih imeli.

S cigani so bili izjemoma zelo prijazni in ko so začeli cigani igrati svadbene koračnice, se vaščani niso mogli pomiriti, tako so bili navdušeni.

Vsa srečna je korakala Dora pošeni!

leg Vladimirja. Oblečena je bila v prekrasno obleko.

Za ženinom in nevesto je korakal častitljivi Nikita, za njim pa so se vrstili najprej najuglednejši vaščani in naposled vsi drugi prebivalci.

V mali cerkvi je duhovnik še precej hitro opravil cerkvene obrede.

Njegovi farani so že dolgo vedeli, da ni prijatelj dolgih in navdušenih govorov.

Njemu se ni godilo posebno dobro, ker ga niso dobro plačevali in zato ni čudno, da se mu je že med poroko zbrala voda v ustih, kakor da bi se bil spomnil dobre gostije, katere se bo tudi on udeležil.

Zato je župnik vedno kmalu opravil poročne obrede, svoj govor pa si je pripravil po ukusu svojih pobožnih vernikov.

Že nekolikokrat smo omenili, da se je celo življenje v Oršovi vrtelo okrog koristne živali — svinje.

Celo javno življenje je bilo tako rekoč izpolnjeno s to koristno živaljo.

Župnik je moral zato pri vsaki priliki omeniti svinje.

Omenjal jih je pri krstu, poroki in pogrebu.

Vsakokrat je primerjal človeško

življenje s svinjo in je zato tudi danes izjavil, da nalikuje človeško življenje, čeprav je lepo in ugodno, življenju svinje, ki je pitana in ki je bila v vsakem oziru vedno srečna.

Ker pa je poznal Doro že od mladih nog in je bil na njo vedno ponosen, ker je bila njegova najboljša učenka, ji je rekel tudi mnogo drugih dobrih in poučnih besed.

Tako je njegov govor zvenel kot blag opomin, — opozoril je novoporočence, naj se vedno ljubita, posebno pa je še Doro opomnil, naj ljubi in osreči svojega moža.

Medtem ko je župnik govoril svoje pobožne besede, je neprestano mislil na izbrane užitke, ki ga čakajo pri gostiji v načelnikovi hiši.

Veselil se je na izvrstno in dobro rusko juho, pečenko, torte, pogačo, na vino in žganje, ki ga je imel v izobilju načelnik v svoji kleti.

Oh, župnik je imel sedem otrok in samo dvesto rubljev letnih dohodkov.

Razen tega mu je moral vsak kmet enkrat na mesec poslati po en obed, — toda kljub vsemu temu njegova obitelj ni živela preveč dobro.

Zato je bil pravi čudež, da župnik že ni začel s svojo družino berati.

Tako je bila torej poroka hitro končana.

Povorka se zopet razvrsti s cigani na čelu. Dany da znamenje, godba zaigra — vzklikajoča množica se veselo in dobro razpoložena napoti v načelnikovo hišo.

Dan je bil prekrasen in je zato Nikita odredil, da se vrši gostija na vrtu.

Hiša je bila namreč premala za tako veliko število gostov, ki so prišli na proslavo Dorine poroke.

Ni bila navzoča le cela Oršova, — razen povabljenih so namreč prišli tudi nepovabljeni, — a tudi iz okolice je prišla na poroko množica bogatih in odličnih ljudi.

Na velikem načelnikovem vrtu je

stala cela vrsta miz.

Gostje so posedli za mize in začeli jesti in piti.

Popisati bi morali nekoliko strani, če bi hoteli omeniti neštete jedi in one količine jedi in pijače, ki so izginile v želodeh nenasitnih vaščanov.

Predaleč bi nas zavedlo, če bi opisovali, kake količine so pogoltnili prebivalci Oršove.

Seveda se je tudi ta imenitna gostija nahajala v znamenju svinj.

Vsega je bilo, kar lahko nudi ljudem svinja — razen ščetin, seveda. Tokrat se načelnik ni pokazal skopuha.

Zaklal je množico gošok, rac in kokoši, razen tega pa se je nahajala na mizah tudi izvrstno prirejena divjačina.

— To je sijajno, — zakliče načelnik Nikita svojemu zetu — res je izvrstno, ker si privedel te ljudi v Oršovo, — take godbe naša vas še ni slišala!

Vladimir se je s smeliljajem zahvalil za tastoove besede.

On je vedel, da čaka goste še neko presenečenje.

Med obedom gostje niso videli novoporočencev.

Nista se prikazala.

Vladimir in Dora nista hotela ostati pri mizi, ker jima je bilo odurno, ko sta videla, da gostje tako požrešno jedo in pijejo.

Razen tega nista mogla prenašati strašnega klobasarjenja svinjerejev, ki so se seveda po stari navadi zopet pogovarjali o svinjah.

— Ti se lahko skriješ s svojimi svinjami, — tako se je bahal neki debeli oršovski vaščan, — pogledj moje svinje — te so debele, tako da bi jih sama carica Katarina redila v svoji zimski palači!

— Tvoje svinje sicer res niso slabe — mu je odvrnil drugi bahač, — toda pravo težo imajo le moje svinje!

Vladimir in Dora sta skrivaj vsta-

Ran Bosilen:

ČUDEŽNA ŠKATLICA

Živela je siromašna vdova. Imela je sina-edince. Vdova je zbolela. Deček je moral delati, da je prehranil bolno mater. Nekega večera se je vračal z dela. Spotoma je srečal dva otroka, ki sta pretepala psa. "Čemu ga pretepata?" je vprašal deček. "Kaj te briga!" — sta mu odgovorila. "Dajta ga meni!" "Kaj nama daš?" "Kaj hočeta?" "Daj nama denarja, da si kupiva bonbone!" Deček jima je dal denar, ki ga je bil zaslužil čez dan, vzel je kužka in šel domov. "Mama", — je rekel "vse, kar sem danes zaslužil sem dal za tegale kužka, ki so ga pretepali — in ničesar nisem prinesel za večerjo." "Prav si napravil, sinko!" — je dejala mati: "Saj lahko greva nočjo lačna spat. Poglej ga kako se veseli!" Nekaj dni kasneje se je deček spet vračal z dela. Gleda: dva otroka trpinčita mačko. "Dajta mi mačico!" — je rekel deček. — "Dovolj sta jo izmučila!" "Na jo!" — sta mu rekla hudobna otroka — "toda daj denarja, da si kupiva boze!" "Deček jima je dal vse, kar je čez dan zaslužil. Vzel je mačico. Ponesel jo je domov. "Kje si jo dobil?" — je vprašala mati. Deček je odvrnil: "Dva hudobna otroka sta jo trpinčila. Dal sem jima ves denar in vzel mačico." "Prav si napravil, sinko!" je dejala mati. Naslednjega večera je srečal deček otroka, ki je vlačil po ulici žabico. "Zakaj jo vlačiš?" — je vprašal deček. "Strašim otroke!" "Na ti denar, daj mi žabico!" Deček je dal denar, ki ga je bil

Mladinski kotiček

zaslužil čez dan in odnesel žabo domov. "Kje si dobil žabico?" — je vprašala mati. "Hudoben otrok jo je vlačil po ulici! Dal sem mu ves denar in vzel žabico." "Prav si napravil, sinko!" In spet sta šla lačna spat. Zjutraj je mati rekla: "Žaba ne more živeti na suhem. Ko boš šel na delo, jo spusti v reko." Deček je vzel žabico. Šel je k reki. Ko pa jo je hotel spustiti v vodo, je žabica izpregovorila: "Rešil si mi življenje. Hočem te nagraditi. Počakaj na bregu. Prišel bo moj oče — žabji car in ti prinesel čudežno škatlico. Vzeml jo iz ust. Ko odpreš škatlico, bo skočil iz nje črn človek. Namah ti bo napravil vse, karkoli si poželiš." Deček je izpustil žabico. Čez malo časa se je iz vode prikazala velika žaba s krono na glavi. V ustih je držala dragoceno škatlico. Deček je vzel škatlico in se vrnil k materi. Odprl je škatlico. Iz nje je skočil črn človek, se priklonil in rekel: "Kaj želiš, gospodar?" Mati se je prestrašila, deček pa je rekel: "Hočem, da bo mati zdrava in da nama prineseš nekaj za jesti." Mati je namah ozdravela, v sobi pa se je prikazala bogato obložena miza. Mati in deček sta se najedla. Nahrnila sta tudi kužka in mačko. Tudi naslednjega dne jima je dragocena škatlica dala jesti. Mati in sin sta začela živeti srečno. V tistem času so glasniki razglasili celem kraljestvu: Kraljeva hči išče mladeniča, s katerim bi se poročila. Vzela bo tistega, ki ji v treh dneh sezida zlat dvorec. Nihče se ni upal izpolniti želje kraljeve hčerke. Deček s čudežno škatlico je odšel h kralju in mu rekel:

"Častiti kralj, sezidal bom zlat dvorec!" "Hej, mladenič, niti najznamenitejši mojstri niso upali poskušati tega, ker pa že hočeš, poskusi!" Minil je prvi dan. Minila sta dva. Mladeniču se ni mudilo. Tretjega dne pa je odprl škatlico. Iz nje je skočil črn človek in rekel: "Kaj zahtevaš, gospodar?" "Napravi mi zlat dvorec, ki bo lepši od kraljevega!" "Še istega dne je bil dvorec sezidan in mladenič se je oženil s kraljevo hčerko. Na dvor je pripeljal tudi mater, kužka in mačkico. Kmalu je moral kraljev zet na vojno. Škatlico je pustil v dvoreu. Kraljeva hči jo je gledala a ni vedela, kakšna je. Nekoč je šel mimo dvora prodajalec dragocenih reči. Kraljeva hči ga je poklicala, da bi si nakupila obleke. Ko je prodajalec zagledal škatlico na polici, je rekel: "Daj mi tistole škatlico, kraljica in dam ti vse, kar imam za prodajo." Kraljeva hči mu je dala škatlico. Prodajalec jo je odprl. Črn človek je izskočil in rekel: "Kaj ukazuješ, gospodar?" "Prenesi ta dvorec in kraljico na Vilinsko poljano za morjem!" Kraljev zet se je vrnil iz vojne. Gleda: nikjer ni žene, ne dvorca, ne škatlice. Razjokal se je. Kužek in mačkica sta pritekla k njemu. Vprašala sta: "Čemu jočeš, bratec?" "Ukradli so mi škatlico." "Ne joči! Našli jo bomo!" In kužek in mačkica sta šla iskat škatlico. Hodita, hodita — prideta do morja. Mačka je zajahala kužka in kužek jo je prenesel čez morje. Ko sta stopila na obalo, sta zagledala zlat dvorec. Spoznala sta ga: Bratov dvorec!" Kužek je ostal zunaj. Mačka je stopila v dvorec. Splezala je na pod-

strešje. Začela je loviti miške. Iz luknje jo je pogledala velika miš in vprašala: "Čemu nas loviš, mačka?" "Zato, ker je vaš gospodar ukradel bratcu škatlico." "A zato? Počakaj! Takoj ti jo prnesem. Vsi v dvoreu spijo. Lahko jo bom izmaknila." Miš se je zmuznila v gospodarjevo spalnico, vzela škatlico in jo dala mački. Mačka je brž stekla h kužku in zaklicala: "Brž nazaj, pobratim! Škatlica je tu!" "Daj jo meni!" — je rekel kužek. "Ne, jaz sem jo našla in jo bom sama nosila!" "Kdo pa te je prenesel čez morje?" "To pač ni nič težkega." "Bomo videli!" Prišla sta do morja. Kužek je stopil v stran in rekel: "Zdaj pa le plavaj!" "Nikar ne prosil!" je odvrnila mačka. "Bom že plavala!" In se je spustila v morje. Škatlica pa ji je padla iz ust. Priplavala je velika riba in jo počrila. Mačka je zlezla na obalo. Ni upala pogledati kužka. "Vidiš, kaj se je zgodilo! Izgubila sva škatlico. Bratec bo jokal do smrti." Mačka je zajokala. Tudi kužek je zajokal. Tri dni sta hodila ob morju. Hodila in javkala. Četrtega dne sta zagledala na bregu ribja črevesa. Rekla sta si, da bosta zajtrkovala. A kaj vidita? — Iz razparanega trebuha ribe je molela dragocena škatlica. Mačka je takoj vedela, kaj se je bilo zgodilo. "Spet sva imela srečo, pobratim!" je rekla. "Ribič je ulovil ribo, ki je požrla škatlico, jo razparal in pustil tu njeno črevesje. Vze-

mi škatljico in brž k bratcu!" Kužek je pobral škatlico. Mačka ga je zajahala. Preplavala sta morje. Odšla sta k bratcu. Bratec je vzel škatlico. Odprl jo je. Iz nje je skočil črn in rekel: "Kaj hočeš, gospodar?" "Naj pride takoj sem dvorec, moja žena in tat!" Naenkrat je bilo vse troje pred njim. Tat je prejel zaslužen kaznen. Mladenič, njegova mati in kraljeva hči pa so spet živeli veselo in srečno. Po zlatem dvoreu pa sta se sprehajala kakor dva dvorjana kužek in mačka.

Naša Jugoslavija

Letos bolj ko druga leta negotovost v sren kljuje skrb se v misel nam zapleta, dvom duha nam izprašuje:

Domovina, domovina, po kateri kreneš poti? Si pripravljena, edina, če neurje Te zaloti?

Je zadostna vez med nami, če preskušnje bič udari? So tla trdna pod nogami, streha varna pred požari?

Kakšen zrak nebo preveva, kakšno sidro dno zagreza? Se smehlja Ti zarja dneva ali ždi viharjev jeza?

Boš ostala, domovina, še naprej, ko prejšnje čase: močna zdrava, troedina — kakor brat, ki v sebi rase?

Griša Koritnik

Trgovina čevljev
BELTRAM
Vsakovrstna izbira čevljev in copat.
Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

la in odšla od mize. Kmalu sta stala pod staro jablano v kotu vrta, — a staro drevo je zopet majalo svoje vejevje in si mislilo: — Kaj pomeni to? — Pred štiri mesece sta se poljubljala v moji senci in oni poljubi so bili strastni in vroči, — toda danes — danes je to že prava strast in tudi mene starke se loteva želja... Da, ljudje in jabolka, ko dozori — so sladka! Zvečer je bil vrt bajno razsvetljen. Bajno seveda po oršovskih pojmi. Gostje so bili že skoraj vsi pijani. Stari načelnik je sedel v krogu svojih prijateljev in se živahno pogovarjal. Ravno, ko je vstal neki debeli oršovski mešan in nazdravil carici Katarini, začne načelnik pripovedovati svojim sosedom, ki so radovedno približali glave. — Vi veste, bratje moji, da živi v Petrogradu moj sorodnik Radion Gramatikov. On je podčastnik in služi v caričini palači in od njega sem marsikaj zvedel o naši vladarici! — Pripoveduj nam! — so klicali gosti. — Prijovedoval vam bom nekaj, kar je zelo zanimivo, — toda obljubiti mi morate, da ne boste nikomur ničesar o tem povedali. — Saj nisimo otroci, — so odgovarjali vaščani in načelnik je nato začel: — Vi veste, da ima Katarina moške zelo rada. — Vemo, — se zvito nasmehnejo častitljivi oršovski vaščani. — Lepa je ona in že marsikaterega moškega je osrečila! — Da, toda vsi je ne ljubijo, čeprav živijo z njo! Večkrat jo tudi varajo, večkrat se pretvarjajo in hlinijo ljubezen.

Tako je igral v njenem življenju tudi knez Orlov veliko vlogo. Njegov vpliv na carico je bil svoječasno neomejen. Carica se ni nikoli sama pokazala ljudstvu, vedno je bil Orlov poleg nje. Kdor je hotel takrat kaj doseči na dvoru, se je moral prvo obrniti na grofa Orlova. Katarina ni nikoli podpisala nobenega državnega spisa, če ni bil Orlov sporazumen. Razen tega pa je obdal Orlov carico Katarino s celim krdelom svojih vohunov. Njegovi sorodniki so obogateli, vse, kar se je imenovala Orlov, je postalo bogato, odlično in mogočno! Pri tem pa je Orlov neprestano varal carico! Katarina je mislila, da je osrečila svojo Rusijo v vsakem oziru. Pripovedovali so ji, da v njeni ogromni državi ni vasi in mesta, kjer ne bi vladala sreča, zadovoljstvo in mir. Orlov je nekoliko let neomejeno vladal in posedoval caričino milost. Četudi je imela Katarina poleg njega še kakega ljubimca, ki ga je odlikovala nekotiko dni ali tednov, je vendar le njemu poklanjala svojo ljubezen. Orlov je znal odstraniti vsakega, ki bi mu postal nevaren tekmeec. Toda nekega dne se je vendar-le zamislil. Carici se je dopadel neki prekrasni mladi častnik njene telesne garde. Odlikovala ga je s tem, da ga je večkrat povabila na večerjo. Ko je Orlov začel razgrajati in ji hotel ukazovati, da mora prekiniti s poročnikom, mu je ona obrnila hrbet in se mu zaničljivo nasmejala. Toda on je postajal vedno silovitejši. Nekega dne mu reče Katarina, da ga bo poslala v provinco, kjer bo

inspiciral oblasti. Orlov je prebledel. Dobro je vedel, kaj pomeni, če pošlje Katarina kakega svojega miljenca na potovanje. Takrat je bilo konec njegove moči in slave, ker je vedel, da se ne bo smel nikoli več vrniti. Orlov je videl, da bo kmalu izgubil vso svojo moč. Toda on je bil zvit človek in dober računar. Če že ne bo mogel več biti ljubimec velike carice in z njeno pomočjo vladar Rusije, bo zbral vsaj toliko milijonov, kolikor mu bo mogoče. Doslej še ni nikoli štedil, ker je mislil, da ne bo nikoli prenehalo njegovo razmerje do Katarine. Zato pa je sedaj začel zbirati premoženje. Nagrabil si je zlata, izkoristil je svoj vpliv in pomagal vsem onim, ki so imeli denarja, da si kupijo dobre službe, z eno besedo, posrečilo se mu je, da si je pridobil ogromne milijone. Toda sedaj se je pojavila nova skrb. Kam naj skrrije svoje premoženje? Znano mu je bilo, da uniči Katarina vsakega svojega miljenca, če se ga je nasitila. V ta namen je vedno ukazala, naj razpiše sodnija proti njemu razpavo. Vedno se je našla kaka stvar, ki so jo lahko uporabili kot povod za tožbo, večkrat se je zgodilo, da je moral bivši ljubimec carice Katarine v Sibirijo. Najmanjša kazen pa je bila, da ga je obsodila na nekoliko let v ječo ali pa ga je poslala v pregnanstvo. Tega se je takrat tudi Orlov bal. Kam naj skrrije torej svoje premoženje, da mu ga ne bo nihče zaplenil?

Rusija, posebno pa še carska zakladnica je potrebovala vedno denarja. Na teh sodnijskih razpravah so obsodili navadno sodniki obtoženega bivšega caričinega miljenca na izgubo celega premoženja. Popolnoma enostavno so dejali, da je celo premoženje poneverjeno in državi ukradeno. Tako je imela Katarina dvojno korist; rešila se je ljubimca in dobila njegov denar! Zato je Orlov sklenil, da bo zelo previden. Nekega dne se je sprehajal ob obali Neve in naenkrat je odkril neko pečino. Čudil se je, ko je opazil v vodi pečino. Takoj jo je začel natančno pregledovati in kmalu se je prepričal, da sega ta pečina globoko pod Nevo. Njegov sklep je bil gotov. Sklenil je, da bo tukaj skrnil svoje premoženje, kjer ga nikoli ne bo našlo človeško oko. Tako si je napravil trdnjavo, ki je nihče ni mogel zavzeti. Najel je zanesljive delavce, ki so morali priseči, da ne bodo nikoli izdali te skrivnosti. Delavci so prisegli in dobili veliko nagrado. Pravijo, da je Orlov vsakemu obljubil celo premoženje. V nočni tišini so začeli z delom. Delavci so morali izklesati v pečini votlino, — postavili so strme stopnice, dovolj široke, da je mogel človek po njih korakati. Tako so nastale sobe. Pod gladino Neve je nastala cela mala trdnjava, za katero je bil Orlov prepričan, da je nihče ne more zavzeti. Ko je bilo vse gotovo, je povabil delavce, ki so končali delo, na svečano gostijo v Moskvo. Naivni ljudje so seveda prišli, ker niso ničesar hudega slutili. Mislili so, da so zaslužili pojedino, ker so delali kakor še nikoli v življenju.

— Vsak je čuval skrivnost kakor zenico svojega očesa. Orlov jih je povabil v neki dvorec v gozdu; vino je teklo v potokih. Nenadoma pa je neki delavec prebledel. Ves se je stresel in naposled se zgrudi na tla. Ostali so hoteli priskočiti svojemu tovarišu na pomoč, toda tudi oni so začutili v nogah utrujenost, pred očmi se jim je začelo megličiti, — opazili so, da so zastrupljeni. Hoteli so se splaziti proti izhodu, toda tam je stal oddelek vojakov. Vojaki dvignejo puške, — grom odjekne — delavci se zgrudijo mrtvi na tla. Takrat je umrlo v Orlovem dvoreu v gozdu deset poštenih delavcev. Caričin miljenec pa je dosegel, kar je želel. Ni bilo več smrtnika, ki bi lahko govoril in izdal njegovo skrivnost. — Strašno! Grozno! — vzkliknejo načelnikovi gosti, ki so napeto poslušali pripovedovanje. Po Rusiji so krožile najrazličnejše govoriče o Katarini in njenih ljubimeh in zato je vsak rad poslušal, kadar se je govorilo o dvornem življenju v Petrogradu. — Pozneje se je Orlov zopet pomiril s Katarino in ji je izdal svojo skrivnost, — nadaljuje načelnik. — Če se ne motim, se je pozneje Katarina polastila tega premoženja. Predno se je namreč knez Orlov usmrtil, je priznal, da je pod Nevo skrnil ogromno premoženje, opisal je carici mesto, kjer bo našla premoženje. Katarina se je seveda hitro potrudila da se polasti Orlovo zakladnico, ker je smatrala, da je ona njegova zakonita naslednica. Vse, kar si je Orlov prihranil, je izginilo v njeno zakladnico. (Dalje prihodnjic)